

Pramonininkai ieško naujos „politinės nuotakos“

Vilnius, rugsėjo 7 d. (BNS) — Lietuvos pramonininkų konfederacija (LPK) parengė reikšmingus pasiūlymus Seimui ir vyriausybei dėl pramonės veiklos normalizavimo, skatinimo ir plėtros.

Priimti tokį dokumentą pramonininkus paskatino vyriausybės kaita, nustojęs galioti su konservatorių 1996 m. rudens pasirašytas susitarimas bei smunkanti pramonės gamyba. Pramonininkai neslepia, kad nuo to, kaip bus atsižvelgta į jų pageidavimus, priklausys ir LPK parama politikams kitamet per Seimo rinkimus.

LPK posėdyje antradienį pabrėžta, kad Lietuvos pramonės dalis bendrajame vidaus produkte (BVP) šiemet tesiekia vos 17 proc., o per septynis šiu metų mėnesius, palyginti su tuo patiu praėjusių metų laikotarpiu, pramonės gamyba smuko 9 proc., eksportas — 21 procentu.

Iš daugybės įvairių ūkio sričių siūlymų svarbiausiais laikomi mokesčių mažinimo, muitinės procedūrų supaprastinimo, lito pastovumo reikalavimai.

„Jei būsimie išgirsti ir trečdalis mūsų siūlymų bus priimta, bus labai gerai“, sakė LPK prezidentas Bronislovas Lubys.

Pramonininkai siūlo keisti Mokesčių administravimo ir

pridėtinės vertės mokesčio (PVM) įstatymus, panaikinant avansinį PVM mokėjimą už akcizines prekes ir importą, taip pat panaikinti juridinių asmenų pelno mokesčių bei atskaitymus į kelių fondą nuo pardavimo pajamų. PVM siūloma netaikyti gyvenamajai statybai, o būstą statantiems asmenims numatyti ir kitų mokesčių lengvatų.

Vyriausybei siūloma užbaigti rengti ir patvirtinti pramonės plėtojimo strategiją, pasiekti, kad pramonės dalis BVP sudarytų ne mažiau kaip 30 procentų.

Lietuvos bankas ir vyriausybė raginami parengti lito susiejimo su valiutų krepšeliu modelį, kuris padėtų išvengti lito nuvertinimo.

Pramonės įmonių vadovai nori atsikratyti ir socialinės naštos, susijusios su pensininkų bei kitų darbuotojų atleidimu. Atleidžiant darbuotoją darbdavio noru, siūloma įteisinti kompensaciją, neviršijanti minimalaus trijų mėnesių atlyginimo.

Teikdami siūlymus energetikos srities, pramonės įmonių vadovai yra kategoriškai prieš numatomą elektros kainų didinimą. Energetikai, pasak jų, negali tapti diktatoriais ir susizerti didžiulį pelną, didindami įkainius.

Buęs kandidatas į prezidentus taikosi į Seimą

Vilnius, rugsėjo 7 d. (BNS) — Naujosios sąjungos (social-liberalų) pirmininkas advokatas Artūras Paulauskas ragina paankstinti Seimo rinkimus, kuriuose jis ir pats gali dalyvauti.

Antradienį spaudos konferencijoje jis tikino, jog būtina Seimo rinkimus paankstinti ir surengti kovo 19 dieną kartu su savivaldybių rinkimais. Eiliniai Seimo rinkimai turėtų įvykti 2000 metų rudenį.

Į žurnalistų klausimą, ar Naujoji sąjunga jau pasirodusi Seimo rinkimams, A. Paulauskas nenorėjo atsakyti, teigdamas, kad viskas daroma vandeniu, o ne dėl vienos ar kelių partijų. „Jei bus mūsų partijos sprendimas, jei bus nutarta, kad reikia dalyvauti, dalyvausiu“, apie savo ketinimus kalbėjo A. Paulauskas.

Seimo vadovas paaikškino dėl paveldėtos žemės atgavimo

Vilnius, rugsėjo 6 d. (BNS) — Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis per savo atstovų spaudai paaikškino paveldėtos žemės atsiėmimo aplinkybes, kurias kritikuoja žiniasklaida.

Pirmadienį išplatintame pranešime pažymima, kad V. Landsbergis iš tėvo paveldėtas žemes atsiėmė 7 metus, todėl teisingai, kad tai „kai kas vadina itin skubiu grąžinimu“.

„Seimo pirmininkas tikisi, kad kiti piliečiai, atgavę nuosavybę ir turintys žemes, nebus ypatingai peikiami ir užgauliojami. Tie laikai neturėtų sugrįžti“, rašoma atstovų spaudai Loretos Zakarevičienės pranešime.

Šeštadienį dienraštis „Lietuvos rytas“ pranešė, kad šių metų pavasarį Seimo padaryti

sprendimai padėjo V. Landsbergiui labai greitai ir be jokių problemų susigrąžinti žemę prestižinėse Kauno rajono pakėrnose apylinkėse, be to, dalį nuosavybės kompensacijos bodu atgauti Vilniaus rajone.

Atstovė spaudai paaikškino, kad sugrąžinti žemę Gaizėnų kaime dar 1992 m. paprašė jos savininkas, Seimo vadovo tėvas architektas Vytautas Landsbergis-Zemkailis. Jam mirus, Kauno apskrities valdytojo administracijos 1996 m. sausį dalis žemės buvo grąžinta paveldėtoji V. Landsbergiui, kuris tuomet buvo Seimo opozicijoje. Dalis žemės, kuri jau buvo naudojama kitoms reikmėms, kompensuota mišku, su teise atsiimti jį kitoje vietoje.

Pažymima, kad paveldėtoji teisės į grąžinamą žemę ir

Nuotr.: Latvijos prezidentė Vaira Vyke Freiberga susitiko su Lietuvos prezidentu Valdu Adamkum.

Lietuvoje vieši naujoji Latvijos prezidentė

Vilnius, rugsėjo 7 d. (Elta-BNS) — Į Vilnių atvykusi Latvijos prezidentė Vaira Vyke Freiberga, lydima Latvijos ambasados vadovų, antradienį lankėsi senajame Vilniaus universitete.

Universiteto bibliotekoje Latvijos prezidentė įdėmiai apžiūrėjo retųjų spaudinių parodą „Mokslas senajame Vilniaus universitete (1579-1832)“, lankėsi universiteto Šv. Jonų bažnyčioje, Baltų filologijos katedroje.

Rektoriaus kabinete pasirašiusi universiteto Svečių knygoje, psichologijos profesorė V. Vyke Freiberga susitiko su penkių didžiųjų Lietuvos miestų aukštųjų mokyklų atstovais, mokslininkais, klaidiniais ir latvių kalbos studentais. Latvijos prezidentė savo kalboje pabrėžė abiejų valstybių filologų ir kitų sričių mokslininkų bendradarbiavimo svarbą, išsklaidė Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Lietuvos centro, Panevėžio baltoakandijos akademijos, Klaipėdos, Šiaulių universitetų, Vilniaus universiteto Kauno humanitarinio fakulteto ir Pedagoginio universiteto atstovus, priėmė dovanotus leidinius.

Prezidentai tikisi: jūros sienos sutartis bus patvirtinta

Nepaisant to, kad Latvijos Seimo komisija antradienį nepritarė jūros sienos sutarčiai su Lietuva, Lietuvos ir Latvijos prezidentai pareiškė tikintys, kad ji bus sėkmingai patvirtinta abiejų valstybių parlamentuose. Apie tai Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir Latvijos vadovė Vaira Vyke Freiberga pareiškė antradienį po susitikimo Vilniuje surengtoje spaudos konferencijoje.

Prieš pat prezidentų susitikimą iš Rygos buvo gautas pranešimas apie tai, kad Latvijos Seimo ūkio, aplinkos agrarinės ir regioninės politikos komisijai priėmus vieno balso liepos mėnesį pasirašytos jūros sienos sutarties patvirtinimui. Už tai buvo 6, prieš 4, susilaikė 2 parlamentarai. Komisijai pateiktose išvadose teigiama, kad sutartis neatitinka Latvijos valstybės siekių.

„Turimi pastebėti, kad šis sprendimas priimtas nelabai kompensaciją mišku pažymėjimas išduotas Vytautui Landsbergiui 1996 m. balandžio 5 d., t.y., valdžioje tebesant LDDP.“

„Kai reikėjo konkretizuoti ir užbaigti šį atsiskaitymą dėl nuosavybės, V. Landsbergis paprašė nedarant žemės (miško) Vilniaus rajone“, paaikškino jo atstovė spaudai.

Prezidentas nepritaria Grūto parko priešininkų badavimui

Vilnius, rugsėjo 6 d. (BNS) — „Tokia kraštutinė priemonė, kaip bado akcija dėl Grūto parko, nepadės sparčiau pasiekti sutarimo diskusijose dėl sovietinių skulptūrų eksponavimo“, antradienį rašoma prezidento atstovės spaudai Violetos Gaizauskaitės išplatintame pranešime.

Pabrėžiama, kad ši klausimą nagrinėja vyriausybės sudaryta komisija, kurioje visos sudomintos piliečių grupės gali išdėstyti savo poziciją.

Vyriausybė yra sudariusi specialią komisiją sovietinių vadų parodos planui parengti. Tokia paroda kuriama privaciai iniciatyva ir privačiomis lėšomis. „Demokratinėje teisinėje valstybėje ne viena visuomenės grupė neturėtų primesti savo nuomonės, o sprendimų reikia ieškoti bendru sutarimu“, perduoda V. Adamkus per savo atstovę.

Radikalieji visuomenininkai — politiniai kaliniai ir tremtiniai, partizanai, sąjodininkai, Lietuvos nepriklausomybės gynimo sausio 13-sios brolių ir kitų visuomeninių organizacijų atstovai — pirmadienį pranešė ketinantys pradėti protesto badavimą prie prezidentūros rūmų. Savivaldybės leidimo šiam renginiui nereikia, nes protestuotojų žada būti mažiau nei dešimt.

* Rugsėjo 6 d. „Lietuvos aidui“ suėjo 82 metai, priminė laikraštis savo gimtadienį. Aidiuokis pasveikines Vytautas Landsbergis sakė, jog „atgimimo metais dominavo kitaip nusiteikę laikraščiai, skeptiški valstybės atžvilgiu, su daug pagiežtos, laukiantys, kada žlugns naujoji valdžia — o kartu gal ir valstybė. Bet valstybė neturėjo tribūnos, kad galėtų kreiptis į piliečius, paaikškinti, kas iš tikrųjų daroma. Todėl buvo įsteigtas kitoks laikraštis negu visi kiti — arba opozicinis.“ (Elta)

Ekonomika — ne Valstybės gynimo tarybos reikalas

Vilnius, rugsėjo 6 d. (BNS) — Valstybės gynimo taryba neturėtų ekonominiu aspektu svarstyti „Mažeikių naftos“ pardavimo JAV bendrovę „Williams“, pirmadienį spaudos konferencijoje teigė Seimo narys socialdemokratas Vytenis Andriukaitis.

V. Andriukaitis sakė, jog nei Konstitucija, nei įstatymai nenumato galimybės Valstybės gynimo taryboje svarstyti ekonominius ir komercinius reikalus. Valstybės gynimo taryba svarsto ir derina valstybės gynybos klausimus.

„Valstybės gynimo taryba neturėtų tapti ekonominių klausimų svarstymo vieta, priedanga netikusiems ekonominiams sprendimams“, sakė Seimo narys, nuo seno prieštaraujantis Lietuvos naftos ūkio pardavimui amerikiečiams.

V. Andriukaitis spaudos konferencijoje stebėjosi, jog du kartus Valstybės gynimo tarybos svarstiusi, anot jo, tą patį klausimą dėl sutarties su „Williams“, padarė skirtingas išvadas. Valstybės gynimo taryba buvo priėmusi sprendimą „Williams“ parduoti 66 proc. „Mažeikių naftos“ akcijų, o

premjėru tapus Rolandui Pakšui, taryba nusprendė leisti įsigyti tik 33 proc. šios įmonės akcijų. „Tuo tarpu Valstybės gynimo taryba iškilmingai tyli“, sakė V. Andriukaitis.

Jis spėjo, jog sutartys su „Williams“ dar turės būti analizuojamos ir diskutuojamos, ir darė prielaidas, jog tarybos keičiami sprendimai rodo, kad klausimai svarstomi nekrepučiai.

* Seimo narė Nijolė Oželytė antradienį įteikė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) valdybos pirmininkui Rolandui Pakšui atsistatydinimo iš Moterų konservatorių sąjungos pirmininkės bei partijos valdybos narės pareikškimą. Savo žingsnį N. Oželytė motyvavo noru „apsaugoti vaisingai dirbančią Moterų konservatorių sąjungą nuo galimo susipriešinimo, vertinant jos politinės raidos būdus“. N. Oželytės politinės raidos būdus ir konkrečiau jos viešą leksiką, aptariant politiką ir žiniasklaidos santykius, pirmadienį neigiamai įvertino Konservatorių frakcijos etikos komisija, pavadindama tai „nepriimtina dalyku“. (Elta)

Baltijos valstybės gaudavo pinigų iš sovietinės Rusijos

Talinas, rugsėjo 7 d. (BNS) — Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybių prezidentai prieš Antrąjį pasaulinį karą pastoviai gaudavo pinigų iš Sovietų Rusijos ir informuodavo ją apie padėtį savo valstybėse, teigia Estijos istorikas.

Buvęs Estijos valstybės seniūnas (valstybės vadovas) Konstantinas Patsas 1924-1934 m. bendradarbiavo su Sovietų Sąjunga, gaudamas už tai po 4,000 dolerių per metus.

Tokią išvadą padarė šešerių metų Maskvoje, Užsienio politikos archyve, dirbęs Estijos istorikas Magnus Ilmarvas.

Apie tai jis papasakojo Talino laikraščiai „Eesti Päevaleht“. M. Ilmarvo duomenimis, SSRS 1924-1926 m. finansavo tautinį judėjimą Lietuvoje, kuriam vadovavo bušimasis Lietuvos prezidentas

Antanas Smetona. Remdamasis surinktais faktais, istorikas teigia, kad valstybės perversmas Lietuvoje 1926 metais buvo suderintas su Sovietų Sąjungos ambasada.

Po valstybės perversmo A. Smetona ketino mirties bausmę nubauti kai kuriuos komunistus, bet Rusijos ambasada tai sutrukdė.

„Ambasadoriaus Sergej Aleksandrovskij patarė Maskvai pradėti šantažuoti Smetoną, grasinant viešai paskelbti jo sąskaitas, į kurias būdavo pervadami pinigai iš SSRS“, pasakojo M. Ilmarvas.

Latvijos valstiečių partijai, kurios vadas buvo valstybės vadovas Karlis Ulmanis, Sovietų Sąjunga teikė finansinę paramą per Rygoje dirbusią tranzito įmonę. Komunistai pateikdavo užsakymų įmonėms, kurios buvo susijusios su K. Ulmaniu.

Lenkijai reikia lietuviškos elektros energijos

Varšuva, rugsėjo 7 d. (BNS) — Lenkija sudominta ne tik tarpininkauti Lietuvai, jai siekiant parduoti elektros energiją į Vakarų, bet ir jai patiai praverstų pigi lietuviška elektra.

Kaip žinoma, Lietuva ir Lenkija rengia planus sujungti elektros energijos tiekimo tinklus, kad Lietuva galėtų eksportuoti elektros energijos perteklių.

Tačiau Lenkijos žurnalas „Nowe kontrasty“ ragina spartinti lietuviškos elektros energijos tiekimą patiai Lenkijai, kad būtų išspręsta elektros energijos trūkumo šiauriniame Lenkijos pasienyje problema.

Žurnalo teigimu, šimtmečio pabaigoje daugelis Suvalkų ir Mozūrų kaimų, sodybų ir net miestelių elektros energijos neturi po kelias valandas per parą, kadangi elektros tinklai šioje Lenkijos dalyje yra pasenę ir nepritaikyti šiuolaikiniams poreikiams. Šią problemą bandoma spręsti statant vėjo jėgaines, tačiau nepastebima, jog „pigiausia Europoje elektros energija yra čia pat — Lietuvoje“.

„Nowe kontrasty“ primena, kad Lietuva jau prieš kelerius metus siūlė Lenkijai pirkti

Lietuvoje gaminamą elektros energiją, o abiejų valstybių vadovai dar 1997 m. pasirašė bendrą pareiškimą dėl elektros energijos sistemų sujungimo.

Pagal ankstesnį susitarimą, elektros linija turėjo būti pradėta tiesti 1998 metais ir baigta 2020 m., nutiesiant 104 kilometrų ruožą Lenkijos pusėje ir elektros liniją nuo Alytaus iki Lietuvos ir Lenkijos sienos.

Bendrovė „Polskie sieci elektroenergetyczne“ pradėjo rengti aukštos įtampos linijos projektą, tačiau tam pasipriešino Šypliskų ūkininkai, pasak jų, „aukštos įtampos elektros linijos kenksmingos sveikatai“. Tiesa, dauguma „maištaujančių“ ūkininkų nusileido, kai už vieną arą žemės po planuojama tiesti aukštos įtampos elektros linija jiems buvo pasiūlyta po 250 zlotų.

Praėjusį penktadienį Lietuvos ir Lenkijos ūkio ministras sutarė, kad neatidėliojant turi būti įgyvendinamas Lietuvos elektros energijos tiekimo į Vakarų projektas. Tam reikia nutiesti aukštos įtampos perdavimo liniją iš Lietuvos ir Lenkiją ir surasti bendrininką, kuris elektros energiją perduotų toliau į Vakarų.

Danijos karo laivas užtersė Klaipėdos uostą

Klaipėda, rugsėjo 7 d. (BNS) — Danijos karo laivas „Lexen“, kuris dalyvavo Lietuvos teritoriniuose vandenyse vykusiame pratybose „Open Spirit'99“ pirmadienio popietę naftos produktais užtersė Klaipėdos uosto vandenį, todėl Lietuvos aplinkosaugininkai už gamtą padarytą žalą beveik 10,000 litų bauda nubaudė laivo kapitoną.

Kol kas dar nenustatytas iš laivo išlietų naftos produktų kiekis, tačiau spėjama, kad į uosto vandenį jų galėjo išsilieti apie 15 kilogramų.

Laivo kapitonas uosto tarnyboms pripažino savo kaltę ir pasirašė garantinį raštą, kad pinigai bus sumokėti.

Pirmadienio pavakare laivas „Lexen“ išsikvietė laivą naftos surinkėją, kad jis iš laivo išpumpuotų vandenį, už-

terštus naftos produktais. Tačiau sugedo kompiuteriu valdomi mechanizmai mašinų skyriuje, ir naftos produktais užterštas vanduo perpildė talpas bei ištekojo į uosto teritorijos vandenį. Dyzelinio kuro ir tepalų užterštas vanduo užtersė apie 250 kvadratinį metrų uosto ir pakrantę.

Įvykio vietą buvo išsiųstas gelbėjimo laivas „Šakiai“, kuris antrą dieną renka išsiliejusius taršalus, kurie buvo aptverti užtvaramis, kad nebeplisėtų.

KALENDORIUS

Rugsėjo 8 d.: Šv. Mergelės Marijos gimimas; Šilinė, Šiluvos Marijos šventė, Lietuvos Padėkos diena. Adele, Adrijonas, Daumantas, Gerutis, Klementina, Liaugaudas.

Rugsėjo 9 d.: Šv. Petras Ksavaras, Argintas, Petras, Ramunė, Ramutė, Serapina, Sergijus, Vaidas, Vytis.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

LSS KANADOS RAJONO STOVYKLA

Š.m. liepos 31 d. „Romuvos“ stovyklavietės suvažiavo stovyklos vadovai. Ruošdamiesi sutikti stovyklautojus jie čia turėjo pirmąjį posėdį.

Sekmadienį, rugpjūčio 1 d. nuo pat ankstyvo ryto pradėjo rinktis stovyklautojai, o apie pietus jų susirinko daugiau negu šimtas. Visus prie vartų pasitiko registratorė, vyr. skautė v.s.l. Irena Tarvydienė. Netrukus visi sužinojo savo įsikūrimo vietas ir kibo į darbą. Mažieji gliukai ir liepsnelės, kartu su tėveliais, apsigyveno palapinėse netoli lauzavietės. Jiems vadovavo ps. D. Petrauskienė.

Is LSS „Azuolo“ ir „Gintaro“ jaunųjų vadovų mokyklos, šiame vykusios JAV Vidurio rajono stovyklos Rake, atvyko gražūs būrys kursantų ir instruktorių — ps. fil. M. Leknickas ir LS Brolijos Vyriausio skautininko pavaduotojas v.s. R. Otto. Po pakelių pergyvenotų avarijų, stovyklon laimėnagai atvyko Rochesterio broliai ir sesės.

Visiems suvažiavus darbai virė. Vakarop, jau apsitvarkius, pasiruošta stovyklos atidarymui. Stovyklos komendantės ps. Audros Puzerytės švilpuko sukviešti vėliau aikštėje rikiavosi stovyklautojai. Visus pasveikino stovyklos viršininkė ps. Rūta Baltaduonytė — Lemon, linkėdama smagiai ir draugiškai stovyklautojais. Giedant Lietuvos himną kilo Kanados, Lietuvos ir JAV vėliavos. Perskaityti įsakymai stovyklautojus supažindino su vadovybe, stovyklon tvarka ir drausme. Maloniai visus nuiteikė LS Seserijos Vyriausios skautininkės v.s. fil. Ritos Pencylines ir LS Brolijos Vyriausio Skautininko v.s. fil. Albino Seko įsakymai, kad ilgamečiai stovyklautojai Romuvoje, Rochesterio vietininkijos vadovai Rūta Gečienė ir Aleksas Gečas pakeliami į paskautininkų laipsnį. Jų įžodį pravedė VSP v.s. Romas Otto. Pasipuošusius žaliaisiais kaklaraiščiais ps. Rūta ir ps. Aleksą džiaugsmingai pasveikino visi stovyklautojai.

Po atidarymo iškilnių prasidejo smagus ir darbingas stovyklavimas bei įvairūs draugovių užsiėmimai. Skautai vyčiai ir kandidatai, vadovaujami sk.v. vsl. Edvardo Pečiūlio, gražiai sutvarkė vėliavų aikštę. Šalia stovyklos

paminklo, kuriame įmūryta 1963 m. atidarant „Romuvą“ jos krikšto dokumentai, pastatyti penki kryžiai su pagražiniais, lauzavietėje įrudę suoliai, atnaujintas Lietuvos žemėlapis, nudažant jį mūsų vėliavos spalvomis. Žemėlapis prieš keliolika metų buvo su projektuotas sk. vyčio Vytauto Matulaičio, dabar gyvenančio Lietuvoje.

Vėliavos kas rytą keliamos būdinčios skilties, o vidurini savaitgalį iškabinamos istorinės Lietuvos vėliavos, dovotos mūsų mylimo dviesios v.s. fil. Antano Saulaičio, SJ. Daug metų jis su mumis stovyklavo, prisidėjo prie programų paruošimo ir kitų darbų. Pasigedomo jo šioje stovykloje. Tikime, kad jis prisimena mus. Vėliavos kas vakarą nuleidžiamos oficialiai, su įsakymais, pagyrimais, įžodžiais ir himnu. Vakaraus — lauzas su gerai paruošta programa. Po „Ateina naktis“ maldos netrukus skardus komendantės švilpukas skelbia tylą.

Sporto aikštėse kasdien vyksta įvairių šakų praktika ar varžybos, vadovaujant ps. fil. M. Leknickui ir jo sūnui Pauliui.

Pirmąjį savaitę baigiantis, rugpjūčio 8 d. rytą saulei tekant vyko vyr. skautių įžodis. Per praėjusius metus ps. A. Puzerytės paruoštos įžodį davė: Ramona Kaminskaitė, Ana Kaminskaitė, Ilysa ir Audra Sidaravičiūtės, Kristina Petruskaitė, Remy Vanagaite, Jesika Thorn. Įžodyje dalyvavo ir kartu džiaugėsi stovyklavimais bei iš Toronto atvykusios skautininkės. Nauja gintare džiaugėsi ir jūros skautės, kai, j.s. Elenos Namikienės paruošta, įžodį davė Veronika Kulikauskaitė. Įžodį pravedė j.p.s. Kristina Janavičiūtė ir j.p.s. Silvija Kišonienė.

Prityrusių skautių įžodį davė: Livija Jonaitytė, Gabrielė Nekrašaitė, Audra Rusinaitė, Alicija Panavaitė, Viktorija Petruskaitė, Teresė Saplytė, Vaida Simonavičiūtė, Aleksandra Valaitytė, Julija Valiulytė, Vilija Ycaite. Jų įžodį savoje pastovyklėje pravedė s. fil. Nijolė Simonavičienė. Po įžodžio sesės prie lauzelio dainavo iki lietus užbaigė iškilmes.

Šeštadienio vakare didysis lauzas buvo paruoštas lauzavietėje, bet pradėjus lyti, vyko

LSS Ramiojo vandenyno rajono stovyklos „Rambyn“ stovyklavietėje „Kryžkelės“ pastovyklės paukštytė. Iš k.: I eil. — Karina Jogaite, Malvina Milliron, Regina Žmuidzinaite, Alyte Prasauskaite ir udrėtė iš Čikagos Lisa Ruokytė. II eil. — Ringaile Barysaite, Vilija Dudaite, Darija Šilkaitė, Anna Ruokytė, Rugilė Tuskevičiūtė, Diana Viskontaitė, Genutė Skiriūtė, Andreja Dabėytė, Nida Mulokaite ir Lina Polikaitytė.

salyje, pilnoje stovyklautojų ir svečių. Laužą pradėjęs naujas komendantas s. dr. R. Saplys, jį toliau vesti pakviesdamas lauzavedes A. Baltrušaitytę ir A. Venskutę. Sesės puikiai pravedė dainas. Geri buvo atskiri būrelių pasirodymai, visų sutartinai atliekami šūkiai.

Šiame stovykloje neturėjome dvasinio vadovo, todėl džiaugėmės, kai sekmadienį iš Toronto atvyko studijas Romoje gilinantis klaidėdškis kun. Visvaldas Kulbokas. Švedias kunigas 3 val. p.p. aukojo šv. Mišias ir pasakė gražų pamokslą. Skaitinius skaitė v.s. F. Mockus ir ps. A. Puzerytė. Giesmes pravedė skautės iš Los Angeles. Po Mišių stovyklos viršininkas s. M. Rusinas prisiminimui kunigui išteikė stovyklinius marškinėlius ir ženklelį. Visiems buvo smagu, kai malonus svečias tuoj pat tomis dovanojimo „pasipuošė“. Apžiūrėjęs stovyklavietę kun. atsisveikino ir išvyko. Kunigą atvežė klierikas V. Staškevičius. Skautiškas aciu!

Mišiose ir kitose iškilmėse dalyvavo daug tėvelių ir skautininkų iš Toronto, jų tarpe Kanados rajono vadė v.s. fil. Rūta Žilinskienė, P. Butėnas, P. ir B. Sapliai, V. ir L. Sendžikai, A. Empakeris ir jo žmona, F. Mockus, V. Morkūnas, D. Keršienė, E. Simonavičienė ir kt.

Pradedant antrąją savaitę pasikeitė viršininkai ir kai kurie draugininkai. Iš Montrelio atvyko „Geležinio vilko“ tunto turtininkas s. Andrius Gaputis, jo pavaduotojas G. Bulota ir 5 skautai. Šiek tiek pasikeitė ir dienotvarkė. Prasidejo iškylos. Trejoms paroms į Alganquin parką išvyko 24 skautai ir 23 prityrę skautai. Vieni baidarėmis plaukė į rytus, kiti į vakarus, sustodami tik pavalgyti, o vakare pasitatyti palapines arba lapines. Septyni jūros skautai su vadovu rašytoju j.b.v.v. A. Šileika baidarėmis Gibson upę plaukė iki Georgian Bay ir atgal. Šios iškylos buvo įdomios ir teikė progą geriau pažinti gamtą.

Skautės baidarėmis iškyklavo savame Lapės ežere, nuplaukdamos iki Vernon ežero kur turėjo persinešti baidares ir pasidaryti lapines nakvynes.

Paukštytės ir vilkiukai baidarėmis plaukė iki Buck ežero. Ten gaminosi valgi, pažaidė ir vakare grįžo į savo „Romuvą“.

Tą savaitę įžodį davė dar keturios skautės ir keturios paukštytės. Skautai ir vilkiukai įžodžius buvo davę prieš stovyklą, tai stovykloje jų įžodžių nebuvo.

Džiugu, kad šioje stovykloje vilkiukai, paukštytės, skautai, skautės ir keli vyresnieji įsigijo 300 įvairių specialybių. Visi grįžusieji iš „Azuolo“ ir „Gintaro“ jaunųjų vadovų mokyklų buvo įsijungę į vadovavimą ir atliko užduotą baigimo praktiką.

Buvo malonu stovykloje turėti stovyklavietės komiteto pirm. j.s. R. Sriubiškį su še-

„NERIJOS“ TUNTAS PRADEDA NAUJUS VEIKLOS METUS

Jūrų skautių „Nerijos“ tuntas pradeda naujus veiklos metus. Narių registracija vyks šeštadienį, rugšėjo 11 d. rytą Jaunimo centre, Čikagoje, ir Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Informacija dėl registracijos, nario mokesčio ir naujų veiklos metų planas bus paskelbtas. Kvietiami visi dar neskautaujantys mergaitės jungtis į „Nerijos“ tunto eiles ir kartu išgyventi jūrinio skautavimo džiaugsmą.

Sueigos vyks kas šeštadienį, tuoj po pamokų liuanistinėse mokyklose. Per šiuos veiklos metus iškylausime ir gilinimes skautamokslyje, stengdamiesi atlikti patyrimo laipsnių programas. Kai kurios iškylos bus tik vyresnėms sesėms. Vadovės suteiks daugiau žinių apie iškyklas.

Jūrų skautių ir skautų pirmoji iškyla bus šeštadienį,

j.s. Vilgailė Lendraitienė „Nerijos“ tunto turtininkė

TAURAGĖS SKAUTAI „BALTIJOS NUOTYKYJE — 99“

Tauragės jūros skautės pasiruošusios žygiui.

Tauragės jūrų skautų būriui, vadinamajam laivui, šiuo metu priklauso trisdešimt narių. Laivo vadė — Martyno Mazvydo vidurinės mokyklos dyvlyktokė Edita Kuolaitė.

Septyniolika jūrų skautų, kartu su daugeliu kitų skautų iš įvairių Lietuvos miestų, dalyvauja ilgame ir nelengvame žygyje „Baltijos nuotykis-99“. Jauniausiam tauragiškiui skautukui — dešimt metų, vyriausiam — septyniolika.

Numatoma, kad šiame žygyje dalyvaus daugiau nei 100 skautų iš Lietuvos, Prancūzijos, Švedijos ir kitų šalių. Skautai į šį žygį pakvietė ir dvidešimt vaikų iš asocialių šeimų.

Keliauninkai „Geležinio vilko“ motorizuotojo pėstininkų bataliono paskolintu kariniu automobiliu važiuojo iki Kauono, ten prisijungė prie Kauono

„Divyčio“ jūrų skautijos narių ir jau kitą dieną išsiruose į ilgą kelią.

Įvairiomis vandens transporto priemonėmis pasiekdami jie plaukia Nemunu nuo Kauono santakos Klaipėdos link. Jaunieji žygeiviai, lydimi penkiolikos vadovų, išplaukė iš tos pačios vietos, iš kurios prieškarui išplaukdavo tuometiniai skautai. Kiekvieną vakarą apsisotdami nakvynei vis kitoje vietoje, jie stato palapines, kuria lauzus, dainuoja skautiškas dainas.

Pasiekę kelionės tikslą, dar dešimt dienų skautai stovyklaus. Savo stovyklą įkurs Klaipėdos dragūnų batalione. Stovyklautojai ne tik linksmai leidžia laiką, bet sužino ir daug naujo, išmoksta — pasitatyti palapinę, užkurti laužą, buruoti, plaukti, o svarbiausia — draugiškumo ir ištvermės.

Birutė Slavinskienė „Tauragiškių balsas“ 1999.08.05

SKAUTIŠKI RENGINIAI

Čikagoje

Rugšėjo 19 d. — Dalyvavimas atnaujinto Dariaus ir Girėno paminklo Marquette parke atidarymo iškilmėse.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4645 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4645 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami patso išlaides, pakvitevimų ut prenumeratą nesuitame. Prie pavardės ir adreso, siudami laikraštį patyrimo, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$50.00	\$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$58.00	\$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$60.00	\$45.00	\$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$65.00	\$50.00	\$38.00
Užsiskaitant i Lietuva:			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	\$160.00	\$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorius — Dariusz Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpalis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuotira. Nenaudotų straipsnių nesusu.

Siuntiant prašome pasilikti kopiją.

PAUKŠTYTYS SMAGIAI STOVYKLAVO

Kalifornijos paukštytės šiais metais vėl stovyklavo įspūdingai. Jų rūpestingos vadovės ps. fil. Regina Jogienė ir ps. fil. Regina Polikaitienė pravedė savo jaunesnėms sesėms įdomias programas „Rambyn“ stovyklavietėje aukštai kalnuose, miške, ir prie Big Bear ežero smagiai iškyklavimos ežero pakrantėse.

V.Z.

KVIEČIAME Į PUOTĄ

Tradicinė metinė jūros skautų ir skautių „Puota jūros dugne“ rušiama šeštadienį, spalio 23 d., Pasaulio lietuvių centro Lietuvių fondo saleje. Puotą pradedame 6:30 v.v. draugišku pabėdavimu ir pasivaizdinimu; 7:30 v.v. bus patiekta karšta vakarienė. 9 v.v. — šokiai. Šis vakaras yra vienas mėgiamiausių Čikagoje ir apylinkėse. Visi kviečiami. Prašoma užsitikrinti vietas apie jūsų dalyvavimą iš anksto pranešant tel. 630-964-9120.

VL. STABO DOVANA KAUNO M. K. ČIURLIONIO MUZIEJUI

Nacionalinis Mikalojaus Konstantino Čiurlionio dailės muziejus Kaune pasipildė dar viena vertinga privačia kolekcija. Kanadoje gyvenantis Vladas Stabas muziejui padovanojo beveik pusantro šimto eksponatų apie Lietuvos Skautų veiklą išeivijoje.

Filatelijos kolekciją sudaro firminiai vokai, ženklai, proginiai atvirlaiškiai, skirti skautų stovykloms Vokietijoje, JAV, Australijoje. Muziejus Numizmatikos skyrių papildė ir skautų vėliavų steigimo aktai.

Pasak Čiurlionio dailės muziejaus numizmatikos skyriaus darbuotojų, šiame skyriuje sukauptas gausus kultūros istorijos paveldas — beveik 200 tūkstančių eksponatų, kuriuos nuo pat muziejaus įsikurimo kaupė, saugojo ir analizavo kelios muziejininkų kartos. Numizmatikos skyrius yra saugomas gausiausias pasaulyje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės monetų rinkinys, žymiausi XIV amžiaus lietuviškų pinigų lobiai, XIV-XX amžių medaliai, valstybiniai garbės ženklai, patekę į muziejų 1940-aisiais, likdavus Prezidentūrą.

AKADEMINIO SKAUTŲ SAJŪDŽIO RENGINIAI 1999 METAIS

Spalio 15 — 17 d., ASS suvažiavimas Čikagoje.

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern-un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prienamą kainą. Pacientai primami abiejuose punktuose.
Susitarimui (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-8260

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9625 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-6101
Valandos pagal susitarimą

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbama lietuviskai
6018 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9885
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIOBA, M.D.
INDRŲ RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0080
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

BIRUTĖ L. PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of Family Practice
SEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave. (219) 947-5279
Hobart, IN 46342 Fax (219) 947-5235

DR. PETRAS KISIELIUS
INKSTŲ GYDYTOJAS
Center for help,
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
630-941-2808
Valandos susitarus

NIJOLĖ STANKEVIČIŪTĖ, M.D.
Board Certified, Internal Medicine
Valandos jūsų patogumui
Holy Cross Professional Pavilion
3 fl. South
Lithuanian Plaza Ct. at California Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 773-471-7879

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

„LITUANICOS“ TUNTO JUBILIEJINIS POKYLIS

„Litanicos“ skautų tunto, šimtą švenčiančio 50 metų veiklos sukaktį, jubiliejinis pokylis spalio 2 d. vyks Wil-lowbrook pokylių saleje, Wil-lowbrook, IL. Visi kviečiami. Apie dalyvavimą būtina iki rugšėjo 18 d. pranešti tel. 630-964-9120.

LSS Kanados rajono stovyklos „Romuvoje“ vadovybė. Iš k.: I savaitės viršininkė ps. R. Baltaduonytė-Lemon, LSS Kanados raj. vadė v.s. fil. Rūta Žilinskienė, II sav. viršininkas s. M. Rusinas, komendantas s. dr. R. Saplys, sporto vadovas ps. fil. M. Leknickas, LSB VSP v.s. R. Otto, ps. D. Gečienė ir ps. R. Gečas.

DIDINGOS SUKAKTYS PRAEITIES ATMINČIAI

JONAS DAUGĖLA

Mes tiesiog skęstame skęstame įvairiausių sukaktių sraute. Veik kas mėnesį iškilmingai minime įvairias didingas ir liūdnas sukaktis. O mūsų telkiniuose dar nuolat švenčiamos ir asmeninio gyvenimo šventės — vardo ir gimimo dienos, vedybinės sukaktys ir pan. Metiniai abiejų mūsų nepriklausomybių paskelbimo minėjimai yra įgyję Tautos šventių vardą. Taip pat dar kasmet yra visuotiniai prisimenimai ir liūdnieji birželio mėn. įvykiai, o tuo pačiu ir Lietuvos pavergimo metinės.

1930 m. Lietuvoje buvo plačiai paminėta Vytauto Didžiojo vainikavimo 500 metų sukaktis. Ši diena taip pat įgyjo Tautos šventės vardą. Lenkai anuo metu klusta sutrukdė Vytauto vainikavimo iškilmes ir liko tik popiežiaus dokumentas, kuriuo mūsų kunigaikštis buvo paskelbtas Lietuvos karaliumi.

Galbūt dėl to šiandieninėje Lietuvoje Rugšėjo 8-oji yra išbraukta iš Tautos šventių sąrašo. Bet už tai ji šį sąrašą yra įtraukta Mindaugo vainikavimo diena. Jis Lietuvos karaliumi buvo vainikuotas 1253 m. ir, pagal dabartinį kalendorių, liepos 6 d. Tad šiandieninėje Lietuvoje ši diena yra švenčiama kaip tautos šventė. Užsienio lietuvių, tęsdami pirmosios nepriklausomybės tradicijas, dar gana plačiai prisimena ir Rugšėjo 8-tosios šventę.

Kiekvieno atveju šie minėjimai savaime mus sugrąžina į mūsų istorinės didybės laikų prisiminimą. Svarbiausia, kad nuo Mindaugo vainikavimo ir trumpų karaliavimo laikų užgimė mūsų tautos, kaip tautinio vieneto, samprata. Bet mums svarbiausia, kad Mindaugas, priėmęs krikštą ir užsidėjęs karaliaus vainiką, atliko lietuvių nuo laukinių kūrų pasaulio ir surišo daugumą su Vakarais, to pasaulio kultūra. Tokias naujo gyvenimo gaires puoselėjo ir kai kurie kiti mūsų vėlesnieji kunigaikščiai, o ypač Vytautas. Tik labai gaila, kad trumpi abiejų karalių valdymo metai ir nuolatinės kovos su kryžiuočiais nesudarė sąlygų galutinai Lietuvą įtvirtinti Vakarų pasaulio tautų šeimoje.

Bet abudu šie valdovai taip pat suprato valstybinio gyvenimo prasmę ir reikšmę. Jau tada išryškėjo, kad tauta — tai žmonių sambūris, kurį į vieną junginį jungia bendra kalba, bendri papročiai ir vie-

nodas gyvenimo būdas. Jau anuo metu pradėjo bręsti ir tautos valstybinio gyvenimo pajautimas. Tiek Mindaugas, tiek ir Vytautas siekė sukurti savo valstybę. Galbūt tais laikais ši samprata skyrėsi nuo šiandieninio valstybinės organizacijos supratimo. Tuo metu mūsų valdovai stengėsi burti lietuvių į vieną valstybę daugiau tik tam, kad galėtų bendromis jėgomis priešintis svetimųjų užmacioms užimti Lietuvos žemes ir pavergti jos žmones. Šiandien kuriamos valstybės, kad, pačios tautos sudarytos, vyriausybės palai-kytų tvarką ir vykdytų teisingumą, taip pat sudarytų sąlygas kiekvienam tautos nariui visiškai išnaudoti savo igimtus gabumus ir visas jėgas savo, o tuo pačiu ir savosios tautos materialiai gerovei, patikinti.

Be abejo, šiam reikalui turi būti sukurta tik tautinė valstybė. Tautinėje valstybėje valstybiniam gyvenime dalyvauja visa tauta. 1918 m. tokia valstybė buvo sukurta. Slaptais, lygiais ir visuotiniais balsavimais buvo sudaryta vyriausybė, jai buvo patikėti šalies valdymo reikalai. O visa tauta, ypač kaimo žmonės, tuojau įsijungė į kūrybinę veiklą.

Labai gaila, kad tautinės valstybės idealai sunkiai prigiję šiandieninėje Lietuvoje. Turbūt šiandien Lietuvoje trūksta tikrų valstybininkų, kurie būtų pajėgūs tautinį idealizmą paskleisti tautos masėse. Šiandien jau daugiau skandina mūsų tautą į kosmopolitizmą ir globalizmą liūdnus. NATO ir ES pasidarė didžiausias siekimas. Naikina-mos bet kokios patriotinės nuotaikos. Nugarą šiurpas nukrėtė, kai aną dieną girde-jome J. Šliogerį (berods, Seimo narys) salėje viešai kal-bant: „Patriotizmas yra idio-tizmas. Juo didesnis idio-tizmas, tuo didesnis idio-tas“ (LA, 1999.03.04). O ir Landsbergis savoje knygoje rašo: „Lietuvos dvasinis išsilavinimas ir visos tautos atgimimas pasirodė daug sunkesni uždaviniai nei politinis valstybės atkūrimas. Ir labai gaila, kad ir pats Landsbergis, ir jo sukurto Atgimimo sąjūdžio idealistai, dar ir šiandien kuria ne tautinę, bet politinę valstybę.“

Zvelgdami į istorinę Lietu-vą vos praeitį, matome ir tuos grubius kelius, kuriais ilgus metus turėjo keliauti mūsų

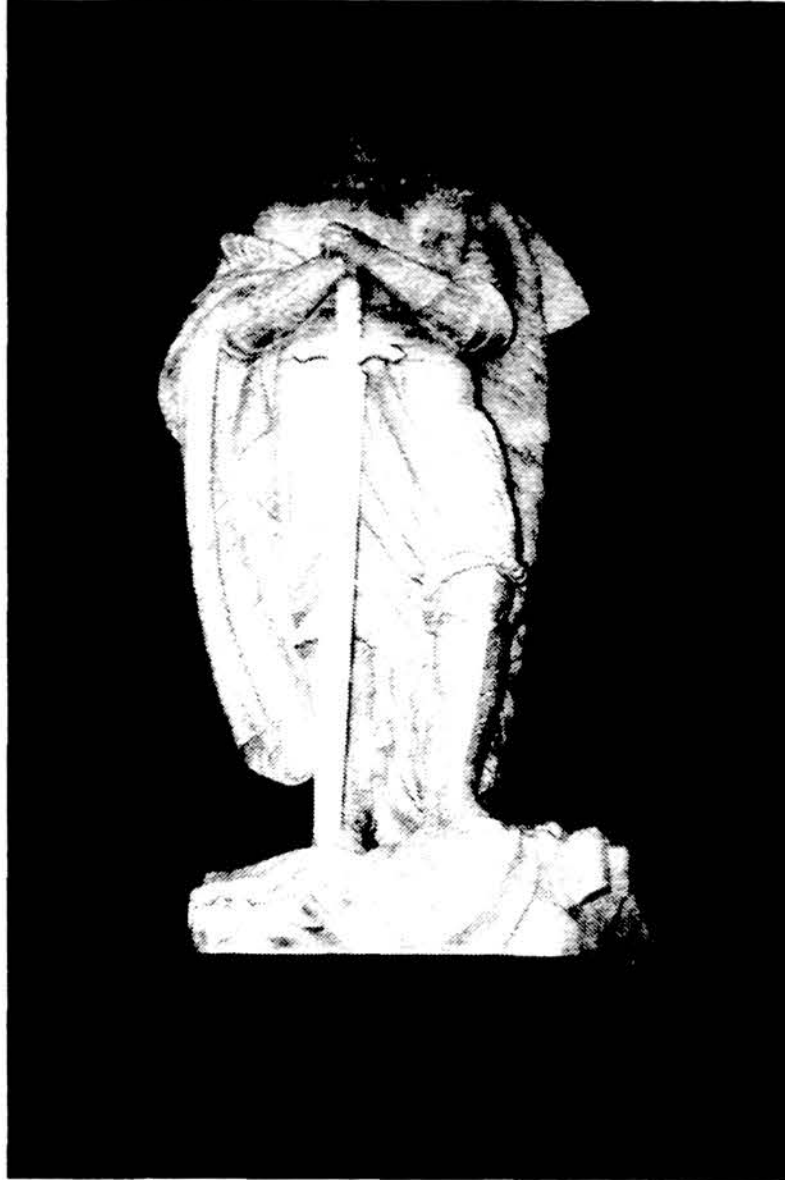
tauta. Likimas Lietuvai lėmė įsikurti nuolatinį karų ir žiaurių grobių kryžkele. Visi šie kaimynai amžių eigoje stengėsi ne tik užimti lietuvių valdomas žemes, bet stengėsi lietuvių tautą nušluoti nuo žemės paviršiaus.

Rusijos caras suprato, kad didžioji lietuvių jėga yra se-noji lietuvių kalba. Tad rusai ir uždarė visas mokyklas, įve-dė rusišką raidyną, juo spaus-dino net maldaknyges. Lietu-vių kalba buvo iš viso už-drausta viešai naudoti. Bolše-vikinis pavergėjas nedraudė lietuvių kalbos. Ji buvo lais-vai naudojama ne tik mokyk-lose, bet ir aukštosiose mokslo įstaigose bei valdžios įstai-gose. Bet ta kalba buvo išimti-nai naudojama tai pačiai tau-tai ir jos žmonėms niekinti bei komunistinei ir ateistinei pro-pagandai skleisti.

Mūsų tautai sunaikinti pa-vegėjai naudojo pačias žiau-riausias priemones, kurios peržengė bet kokias žmogiš-kumo ribas. Anuo metu tūk-sančiai knygnešių ir lietuviš-kos spaudos skaitytojų pėsči-mis, grandinėmis surakinti, iškeliavo į tolimo Sibiro tai-gas. Simtai sukilėlių buvo vie-šai pakarti, o jų šeimų nariai uždaryti kalėjimuose. Bolše-vikinis pavergėjas masiškai trė-mė lietuvių į Sibirą. Kankino juos kalėjimuose vien dėl to, kad jie buvo gimę lietuviai. Bet, net tomis visomis prie-momis šimtmečiais naikina-ma, tauta išliko gyva ir šiand-ien džiaugiasi nepriklausomu gyvenimu savoje žemėje. Tačiau nuo karališkosios Min-daugo ir Vytauto gadynės mūsų tautoje užgimė ir nuola-tinės kovos už savo laisvę nuotaikos. O karščiausios šios kovingumo nuotaikos užvirė mūsų kaimo žmonių masėse, užburė mūsų kaimo jaunimą.

1918 m. Lietuvos kaimo jau-nuoliai būrėsi į savanorių bū-rius ir išejo į kovas laukus išvalyti šalį nuo priešo ka-riuomenės likučių. Jie taip per narsiai atlaikė jau tuome-tines bolševikų užmacias pa-bergti mūsų šalį. Nacių paver-gimo metais skubiai buvo su-organizuotas stiprus, veiklus bei kovingas pogrindis. O, vos tik bolševikų armijai vėl užė-mė Lietuvą, tuojau prasidėjo partizaninės kovos. Visose šiose kovose žuvo tūkstantai mūsų jaunuolių. Jie tos kovos nelaimėjo, bet niekas negali tvirtinti, kad jie ją pralaimė-ję. Yra daug pagrindų tikėti, jog partizaninės kovos labai daug lėmė, kad Kovo 11 d. vėl buvo atstatyta Lietuvos nepriklau-somybė.

Ir šiandien daugeliui kyla klausimas: ogi iš kur mūsų ne-taip jau gausi tauta sėmėsi

Vytautas Didysis. Skulpt. Vinco Grybino skulptūra pastatyta 1937 m. Vytauto Didžiojo Karo muziejuje Kaune. Nuotr. Eltos

tiek jėgų per amžius prie-šintis grobių užmacioms? Iš kur mūsų baudžiauninkai se-mėsi jėgų apsaugoti nuo su-naikinimo savo tėvų kalbą? Kokiomis jėgomis kolchozų vergai išsaugojo mūsų liau-dies dainas ir išlaikė mūsų kaimo gyvenimo būdą, papro-čius?

Ieškodami atsakymų į šiuos klausimus, savaime atsirė-miame į mūsų legendarinę se-novę. Prisimename karališ-kuosius Mindaugo ir Vytauto laikus. Juk tada pradėjo kur-tis mūsų tautinis branduolys ir tuo pačiu užgimė tautinio pasididžiavimo nuotaikos. Tuo pačiu gimė ir nenumaldo-mas laisvės troškimas. Slinko ilgi ir tamsūs šimtmečiai. Bet tie tamsūs amžiai nesugebėjo sunaikinti lietuvių širdyse laisvės troškulio ir ryžto už laisvę kovoti. Ir teisingai vie-nas mūsų poetas skelbė: „Ir laisvės kovą tegul taip stipri-būna, kad kraujo keliu pereitų iš tėvo į sūnų“. Mes tikime, kad šis laisvės troškimas ir ryžtas už šią laisvę kovoti klesti ir šiandien taurių lietu-vių širdyse.

Tad džiugu ir prasminga, kad šiandieninėje Lietuvoje Liepos 6 d., Mindaugo vaini-kavimo diena, paskelbta Tau-tos švente. Bet nereikėtų už-miršti ir Rugšėjo 8-tosios — Vytauto, kad ir neįvykusio,

vainikavimo sukakties.

Į šią Tautos šventę minėji-mus turėtų jungtis ir visi už-sienio lietuviai. Ir tai būtų la-bai tinkama proga tautos tu-riningą istoriją bei jos didybę atskleisti priaugantiems mū-sų kartoms. Švėsdami Tautos šventę, visi sutartinai visada giedame mūsų Lietuvos him-ną, o tuo pačiu kartojame ir dr. V. Kudirkos mums paliktą testamentą: „Iš praeities tavo sinūs te stiprybę semia!“

DAR VIENAS FESTIVALIS

Rugšėjo 29 - spalio 3 dienomis šokio teatras „Aura“ Kau-ne organizuoja tradicinį X tarptautinį modernaus šokio festivalį. Jame žada dalyvauti šokio trupės iš Austrijos, Anglijos, Brazilijos, Danijos, JAV bei kitų kraštų.

Pasak modernaus šokio teat-ro „Aura“ vadovės Birutės Le-tukaitės, festivalio metu Kau-no dramos teatro scenoje pro-fesionalūs šokėjai ir pagyvenę žmonės pristatys savo bendro darbo rezultatą, skirtą Pagyvenusių žmonių metams. Be tarptautinio projekto „Sokis ir saviraiška“ pagyvenusiems žmonėms Kaune“, žiūrovai taip pat turės galimybę pamatyti bendrą „Auros“ ir ameri-kiečių choreografas Mareka Blossfield pastatymą su ne-profesionaliais šokėjais. (Elta)

Prisiminti visada prasminga

Danutė Bindokienė

Ar šiandien, po ilgojo Darbo dienos (Labor Day) savaitgalio žvilgtelėję į kalendorių ir pa-stebęję rugšėjo 8 datą, pagal-vosime apie labai greitai (tie-siog nepastebimai) prabėgusią vasarą, vėl į mokyklų suolus grįžusius vaikus ir tai, kad netrukus savo darželiuose at-rasime neprašytą viešnią — pirmąją šalną? O galbūt vie-nam kitam rugšėjo 8-oji pri-mins šventę, švenčiama nuo paskutinio nepriklausomos Lietuvos gyvavimo dešimtme-cio (nuo 1930 m.), giliai pa-sleptą lietuviškosios pasamo-nės kraičio skrynyje ir išsi-vežtą siaubingąjo bėgimo iš tėvynės metu, o paskui metų metais iškilmingai paminėtą, nepaisant kuriame pasaulio krašte teko būreliui mūsų tautiečių susitelkti.

Tiesa, pati giliausioji Rug-sėjo 8-osios, arba, kaip įprasta vadinti — Tautos šventės, prasmė yra nelabai šventiška. Net labai skaudi... Juk tai, kas buvo planuota, ko laukta ir tikėtasi — neįvyko. Vytau-tas Didysis 1430 m. rugšėjo 8 d. neužsidėjo ant galvos kara-liškojo vainiko. Galbūt šis an-tras kartas (pirmasis buvo 1253 m., kai Mindaugas vai-nikuotas jau suvienytos val-sybės valdovu) būtų visiems laikams įtikinęs kaimynus, nuolat besikėsiančius į lietu-vių valdas, kad Lietuva yra savaranki, krikščioniška, kaip ir kitos Europos tautos, bran-ginanti savo laisvę ir neprik-lausomumą, kad jos valdovai, o ypač Vytautas, yra vertina-mi ir Vakarų pasaulio, ir Ro-mos popiežiaus.

O dar svarbiau — karališ-kasis vainikas ant Vytauto galvos galbūt pagaliau įtikin-tų ir mus, per lengvai pasi-duodančius lenkų istorikų iškreiptam įvaizdžiui, kad Lietuva visuomet buvo ir bus tik kunigaikštystė, tarytum 1253 m. Mindaugo vainikavi-mas nebūtų įvykęs... Mes lin-kę klampoti menkavertiškumo pelkėse ir tikėti kažkieno su-kurtais argumentais, kad kiti Lietuvos valdovai nebuvo vai-nikuoti Romos popiežių, todėl negali vadintis karaliais. Kai net nedidelių Afrikos tautelių vadai save vadina karaliais, nors jie apie krikščionybę, juo labiau popiežių ar Romą, nie-kuomet nebuvo girdeję.

Žinoma, po Lietuvos nepri-klausomybės atkūrimo 1990 m. įvestoji Valstybės diena, pamininti Mindaugo vainika-vimą, ne tik lietuvių tautos valstybingumo pradžią pastu-

mia porą šimtų metų atgal, bet mūsų tautai grąžina isto-rinę tikrovę: Lietuva nuo 1253 m. buvo jau nebe kunigaikš-tystė (didžioji ar kitokia), bet karalyste, kaip anuomet įprasta valstybės, karaliaus valdomas, vadinti. Ar Min-daugo būtų gyvenęs tiek me-tų, kaip vėlesnysis Lietuvos (ir Lenkijos) valdovas Kazi-mieras Senasis, ar jis iš šio pasaulio išnyko labai greitai, reikšmės neturi. Tai tik kai kurioms kaimyninėms vals-tybėms buvo naudinga lietu-viams įskiepyti pavaldumą „labiau kultūringai karalys-tei“. Ko tie kaimynai neįsten-gė padaryti jėga, atliko gudru-mu. Ir, deja, jiems tai pavyko.

Švėsdami Tautos šventę, paskaitininkai visuomet pa-brėždavo, kad Vytauto Didžiojo vainikavimo iškilmes ne-įvyko dėl piktos lenkų klastos: jie „pagrobo popiežiaus siųs-tą, vežamą Vilniun karūną, o kitos Vytautas jau nebesulau-ke...“ Lietuviškųjų mokyklų mokiniams toks teigimas pa-likdavo ypač didelį įspūdį, nes padvelkdavo detektyvinį fil-mų užuomina, o vaizduotė ga-lėjo istorinius faktus papildyti. Be abejo, lenkų vaidmuo vykusioje Vytauto vainikavi-mo dramoje buvo dar vienas sausas rąstas ant lietuvių lan-kams jaudinamos antipatijos laužo. Šimtmečių būvyje tų liepsnojantių malkų daug už-mesta, tad ir laužas niekuo-met neužgeso. Tačiau nekęsti lenkų dėl vainikavimo iškil-mių sukludymo (ir Vytauto mirties) būtų tiek pat nelo-giška, kaip kaltinti žydus dėl Jėzaus nukryžiuojimo. Nors lietuvių tauta nuo savo kai-mynų lenkų yra nemazgi nu-kentėjusi, būtina žvelgti į is-torijos niuansus ir stengtis suprasti jos eigos priežastis.

Tautos šventę nevertėtų su-pakuoti mūsų praeities skry-niose ir tik retkarčiais su at-tingama nostalgija prisiminti. Ilgus dešimtmečius užsienio lietuviams ji buvo proga atgai-vinti patriotiškus jausmus, prisiminti savo valstybės isto-riją, ypač vieną ryškiausių jos tarpinių — Vytauto Didžiojo valdymą. Jo reikšmės tikrai nors jie apie krikščionybę, juo labiau popiežių ar Romą, nie-kuomet nebuvo girdeję.

suprato lietuviškai, dauguma nemokėjo nė žodžio. Lenkiškų mokyklų direktoriai ir mokytojai tėvus įkal-binėjo neleisti savo vaikų į lietuvišką mokyklą, esą, kaip jie mokysis toje mokykloje, jeigu šeimoje šia kal-ba nešnekama! Ir štai mūsų šaukosios mokytojos pa-darė stebuklą: truputį daugiau negu po trijų mėnesių (1998.01.10) atvykęs į Šalčininkų Lietuvos tukstant-mečio mokyklos organizuotą rajono lietuviškų mokyk-lų meninės kūrybos šventę, aš su tais pačiais mokinu-kais — šventės dalyviais — jau laisvai kalbėjau lietuviškai! Mokytojos pasakojo, jog lietuviškai išmoki pageidaujį ir suaugę žmonės. Jos organizuoja jiems lietuvių kalbos kursus. Negalėjau atsisėbėti tų moky-tojų entuziazmu. Stengiausi jais paskatinti, premija-vau daugelio puikų darbą, paprastai iš JAV lietuvių atsiųstų aukų: Jono ir Aldonos Čingų, Emilio ir Julijos Sinkių, kitų asmenų ar kolektyvų. Vėliau žymusis JAV lietuvių gydytojas Rimvydas Sidrys tam reikalui įsteigė mirusios savo žmonos mokytojos Giedrės Šal-čiūtės-Sidrienės vardu pavadinata fondą.

Lenkiškų mokyklų vadovus ištkio šokas: pajuto lietuviškų mokyklų konkurenciją, ko anksčiau nebuvo. Iš lenkiškų mokyklų mokiniai pradėjo pereidinėti į lietuviškąsias. Nebeturėsimės darbo! Ir lenkiškos mokyklos „pasitempė“: lietuvių kalbą įsivedė nuo pirmosios kla-sės. Tai dar labiau paspartino valstybinės kalbos iš-mokymo procesą. Kaip atsvarą mudu su Aliu Vidūnu tarėmės nuo kitų mokslo metų įvesti lietuviškose mo-kyklose neprivalomas lenkų kalbos pamokas. Mano gliausiai įsitikinimu, tai padaryti būtų naudinga. Dar labiau akintų kitakalbius tėvus leisti savo atžalas į lietuviškąsias mokyklas. Tenykščioms lietuviukams irgi pravers išmokti taisyklingos lenkų kalbos. Tai padary-ti jiems nebūs sunku, nes vietinė „lietuviška lenkų kalba“ (polszczyzna litewska) arba pietinės Vilniaus rajono dalies ir Šalčininkų rajono kaimuose vartojama gudų kalba („po-prostu“) jie savaime išmokska. Būtinai reikėjo lenkiškose mokyklose kelti lietuvių kalbos kultūros lygį (per pusę mokytojų — nespecialistai!), bet prie to darbo aš nespeju prieti.

Labai svarbu, kad visose vietovėse, kur yra lietuviška mokykla, būtų ir lietuvių kalba pamaldos. bent jau švenčių dienomis. Deja, tokių pamaldų nebuvo Su-dervėje, Sužionyse, Šumske (Vilniaus raj.), Pabarėje, Šalčininkeliuose, Taboriškes, Turgeluose (Šalčininkų raj.), Rykantuose (Trakų raj.), Karkaziškėje (Švenčionių raj.), kur veikė lietuviškos mokyklos. Apskritai Vilniaus arkivyskupijoje net 28 parapajose nebuvo lietuviškų pamaldų. Gavau nusiskundimų, kad kunigai ignoruoja lietuviškąsias mokyklas, žada tų mokyklų mo-kinių nepriimti prie pirmosios Komunijos („tegu prii-ma Apskrities administracija“). — Butrimonių klebo-nas J. Dombrovskis), per pamokslus skleidžia anti-lietuviškąsias nuotaikas. Daug blogų dalykų buvo pasa-kojama apie atvykusio iš Lenkijos jauno kunigo Da-riuszo Stanczyko lenkišką veiklą (organizavo herce-rus, t.y. lenkų skautus, buvo Vilniaus lenkų „uni-versiteto“ dvasinis vadovas), bet man su juo neteko su-sidurti, galbūt jau buvo išvykęs.

Rūpinomės ne tik naujų lietuviškų mokyklų kūrimu, bet ir anksčiau įkurtų reikalais. Stengiausi jas aplan-kyti.

(Bus daugiau)

KAIP AŠ BUVAU MINISTRU

Nr.13 ZIGMAS ZINKEVIČIUS Tėsinys

Išsprendė mokytojų problemą. Pajutę, kad jais bus tikrai rūpinamasi, mokytojai ėmė noriai vykdyti darbui į Pietryčių Lietuvą iš kitų šalies regionų. Net buvo da-roma jų atranka. Pirmenybė teikta jauniems žmo-nėms, turintiems muzikinį išsilavinimą, kad pajęgtų burti vietos jaunimą, su juo bendrauti, žodžiu, kelti krašto kultūrą. Pakito kitakalbių vietos gyventojų po-žiūris į lietuvių mokytoją. Ankstiau jam nenorėdavo iš-nuomoti kambario, dabar patys jį kvietėsi. Mačiau ant tvorės priklijuotą skelbimą. Tėvai mastė pragmatiš-kai: jeigu mokytojas pas jį gyvens, vaikas geriau iš-moks valstybinę kalbą, o šito visi nori.

Prieš pat naujuosius mokslo metus, rugpjūčio 27 d., turėjau įdomų susitikimą su naujai steigiamų lietu-viškų mokyklų mokytojais Apskrities viršininko ad-ministracijos rūmų salėje. Nuosirdžiai pasikalbėjome. Antrą tokį susitikimą organizavo „Vilnijos“ draugija rugšėjo 5 d. Kultūros fondo salėje. Gaila, tuokart dėl kitų neatidėliotinų darbų galėjau tik trumpai paben-drauti. Mane pavadavo Ministerijos darbuotoja Dan-guolė Sabienė, kuri iš seno daug rūpinosi Pietryčių Lietuvos švietimu, daug nusipelnė šiame krašte lietu-vybės skleidimui.

Naujųjų mokyklų atidarymą organizavome prieš pat mokslo metų pradžią, rugšėjo 1-osios išvakarėse. Su Aliu Vidūnu pasiskirstėme, kur kuriam reikės va-

ziuoti. Aš rugpjūčio 30 d. dalyvavau atidarant Gerviškų ir Čiuziakampio mokyklas, o 31 d. buvau Kaless-ninkuose, kur atidarėme pagrindinę mokyklą, pertvar-kytą iš pradinės. Įspūdingi tai buvo momentai, vienas iš gražiausių mano gyvenimo epizodų. Kiek dekin-gumo mačiau ne tik mokytojų, bet ir mažųjų moki-nukų, jų tėvelių veiduose! Jiems ilgam ši šventė išliks atmintyje. Pirmą kartą pasijuto, kad gyvena Lietuvoje ir yra jos piliečiai. Įsiminė ašarotas vienos iškilnių pasizūrėti atėjusios senutiukės veidas. Kai jos pak-lausiau, ko, motuote, verki, išgirdau: „Naša Litva“ (Mūsų Lietuva). Pasigyrė, kad jos velionis vyras buvo lietuvis, ir jos paties tėvai dar mokykėje lietuviškai, tik ji jau lenkė. „Kodėl lenkė?“, — pasiteiravau. „Taip pase parašyta“, atsakė.

Buvo ir tam tikrų nuotykių, tiksliau, rizikos. Išva-karėse gavome žinią, kad Čiuziakampyje tėvai, pri-gąsdinti vietinės valdžios, atsiėmė prašymus. Vaziuoti ar nevažiuoti į atidarymą? Rizikavome ir nuvykome. Mus sutiko besišypsanti mokytoja. Mat jai pavyko su-rinkti iš kitų tėvų dar daugiau prašymų. Atidarymas praėjo pakiliai.

Naujųjų lietuviškų mokyklų mokinukų tėvai — be-veik visi kitakalbiai, lietuviškai paprastai nė žodžio nemokėjo, nors beveik visų jų tėvai dar mokykėje ir kal-bėjo lietuviškai. Tai matyti ir iš Olgirdo Chominskio žemėlapiu (išleisto tarpukaryje lenkų valdžios), ku-riame tos vietovės priskirtos prie lietuvių kalbos ploto. Dabartinės šeimos visur jau buvo kalbama tik len-kiškai arba „po prostu“ (gudiškai). Dėl to ir vaikai — steigiamų mokyklų mokinukai — tik retas šiek tiek

PASISAKO NORILSKO VYČIAI

Vytautas ir Donata Švagždai dabar gyvena Seattle, WA, pas savo dukrą Jūrą ir zentą Remigijų Audejačius. Pacioje jaunystėje jie buvo ištremiti į Sibirą ir atsidūrė Norilске. Pateikiame tik dalelę jų sunkios istorijos.

Norilskas — 1953 metai

Norilskas, tai miestas netoli Šiaurės asigalio.

Norilskas — tai naudingųjų iškasenų ir metalurgijos kombinatas.

Norilskas — tai GULAG'o salyno „pažiba“.

Cia šmito kalno papėdėje, duobese užkasti arti 100,000 įvairių tautybių kalinių, jų tarpe ir daug lietuvių.

Norilске buvo sunaikintas trijų Baltijos valstybių kariuomenių žiedas — karininkija.

Cia, Norilске, 1953 m. gegužės-rugpjūčio mėn. vyko Norilsko ypatingojo režimo lagerių — GORLAG'o — politinių kalinių sukilimas, išjudinęs GULAG'o salyno pamatus.

1948 m. Stalino ir jo klišos nurodymu visame GULAG'e buvo organizuoti specialūs režimo lageriai GORLAG'ai „ypač pavojingiems“ valstybiniams nusikaltėliams. 1953 m. pradžioje 35-tuose Norilsko pataisos darbų lagerių skyriuose ir 14-oje lagerių punktų kaledo arti 200,000 asmenų, o šešiuose GORLAG'o lageriuose arti 35,000 politinių kalinių.

Daugiausiai tai buvo tautinio pasipriešinimo judėjimų dalyviai iš Baltijos kraštų, Ukrainos, vakarų Gudijos, Vakarų Europos. Šie žmonės skyriai nuo sovietinių žmonių savo būdu, mastyse, požiūriu ir darbu. Jie nepažinojo sovietų valdžios, nebuvo praradę žmogiškojo orumo, buvo kupini laisvės šūkio.

1952 m. rudenį iš Karagandos lagerių į Norilską po ten vykusio neramumų buvo atvežti arti 1,200 politinių kalinių. Tarp jų buvo daug ukrainiečių ir baltiečių, jaunų, drąsių, nepaklusnių režimui.

Netrukus buvo sudaryti ukrainiečių, lietuvių, rusų ir kitų gausieji tautybių pasipriešinimo komitetai, penketukų principu sukurto kovos grupės. Prasidėjo aktyvus pasipriešinimas lagerio administracijai. Ypač aktyvūs, užverbuoti čekistų parankiniai, pasizymėję nepaprastu žiaurumu, taip vadinami „stukačiai“ kalinių buvo pasmerkti mirčiai, kitiems taikomos fizinės bausmės.

Sukilimas

1953 m. pavasarį jau po Stalino mirties, santykiai tarp kalinių ir apsaugos pasidarė ypač įtempti, bet kuriuo pretekstu arba be jo į kalinius buvo šaudoma.

Gegužės 25 d. pavakary penktojo lagerio zonoje buvo nušauti penki ir sužeisti septyni kaliniai, du iš jų vėliau lagerio ligoninėje mirė. Dėl tų žudynių kaliniai išvyjo iš zonos prižiūrėtojus ir užėmė lagerį. Tai buvo Norilsko GORLAG'o politinių kalinių sukilimo pradžia. Tuoj pat organizavosi sukilimo komitetas, kuris lagerio administracijai pareiškė, kad nei vienas kalinys neeis į darbą kol nebus suimtas ir trys dvasininkai. Technika ir medžiagomis padedant Norilsko valdžiai, paminklas buvo pastatytas per 10 dienų. Tuose darbuose dalyvavo ir šių eilučių autoriai, būvę sukilimo dalyviai su sūnumi, gimusiu Norilске.

mo. Įvairiais žodiniais pagrašinimais ir paliaupsinimais bandė įkalbėti kalinius nutraukti sukilimą; deju, jų pastangos buvo bevaisės.

Birželio 4 d., trečiajame katorgininkų (ne kalinių, bet ištremitųjų) lageryje, kaliniai išlaisvino zonos vidaus kaledoje buvusius kalinius. Per susirėmimą buvo nušauti septyni kaliniai ir 17 sužeista. Šešiuose GORLAG'o lageriuose suplevėsavo juodos vėliavos persiutos raudona juosta; buvo sukurios šešios politinių kalinių „respublikos“, šešios laisvės zonos Norilске! Malšinant sukilimą vienos zonos išsilaikė ilgiau, kitos trumpiau. Naktį iš birželio 28 į 29 d. pirmoji buvo sušaudyta penkta zona. Turbūt todėl, kad ten ir prasidėjo kalinių sukilimas. Vėliausiai rugpjūčio 4 d., panaudojus šarvuoties, buvo užgnaužtas trečiasis lageris. Ten ir aukų buvo daugiausia, nes buvo šaudoma į viską, kas juda — šaltakraujikai, be gailėsio, tikrai žinant, kad kaliniai šaunamojo ginklo neturi ir jo nepanaudo. Visa tai buvo suderinta su centru su visagale Maskva.

Sklinda laisvės dvasia

Numalšinus sukilimą, dalis jo dalyvių buvo sumiti. Laikdami nuosprendžio, lietuviams susibūrė į organizaciją „Norilsko Vyčiai“.

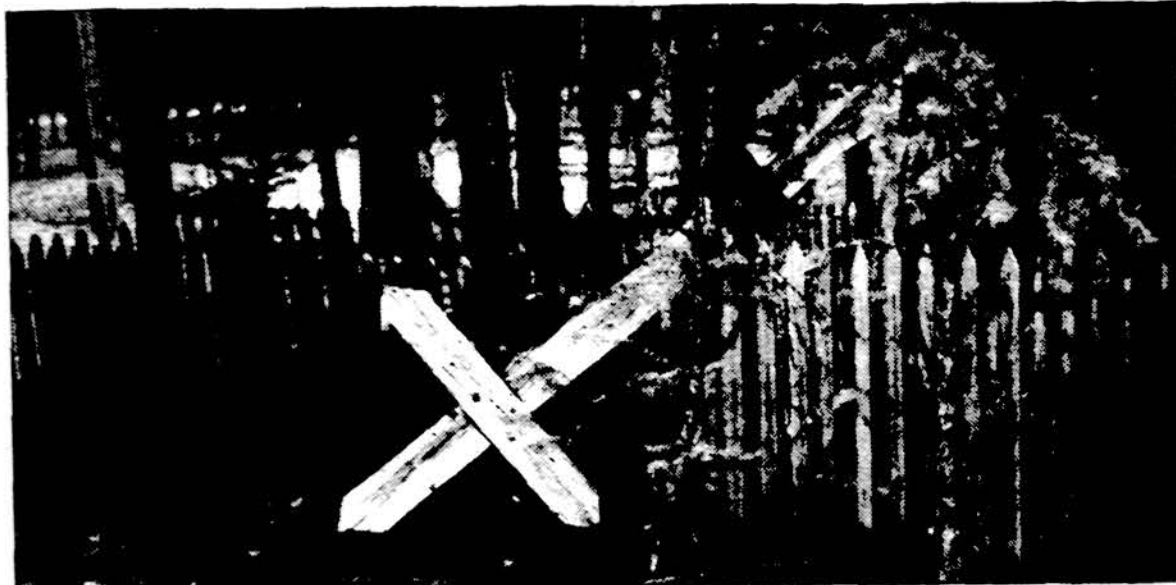
Norilsko sukilėlių laisvės dvasia pasklido po visą GULAG'o salyną. Ši „velnio sėkla“ daug rūpestį pridėdė čekistams ir Magadano „Berlage“ ir Vorkutos 29-ojoje šachtėje ir Kazachstano „ken-gyre“. Visur politinių kalinių sukilimai buvo numalšinti kulkosvydžiais, tankais, šarvuotais: pačiais patikimiausiais komunistinės ideologijos įrankiais.

Kiek kalinių žuvo žiauriai malšinant Norilsko GORLAG'o sukilimą? Manome to jau nesužinos niekas ir niekada. Tai dar vienas idealus komunistinės „demokratijos“ elgesys. Tačiau, pralietas kraujas ir aukos nebuvo veltui. Lagerių administracijos ir apsaugos elgesys su kaliniais iš esmės pasikeitė kalinių naudai. O 1956 m. GULAG'o salynas žlugo.

Pastangos įamžinti Norilsko aukas

Lietuvai, Latvijai ir Estijai 1990 m. atgavus nepriklausomybę, Norilске žuvusiųjų artimieji ir būvę GORLAG'o politiniai kaliniai pradėjo galvoti ir tartis kaip būtų galima pagerbti ir įamžinti kaledusiųjų ir žuvusiųjų Norilске atminimą. Tuo tikslu, 1990 m. rudenį buvo organizuota ekspedicija į Norilską, tikslu išsiaiškinti galimybes žuvusiems ir kaledusiųems Norilsko lageriuose. Šmito kalno papėdėje pastatyti paminklą. Gavus vietinės valdžios sutikimą, 1991 m. rugpjūčio 1 d. į Norilską išvyko maždaug po 50 asmenų iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Tas grupės sudarė būvę Norilsko politiniai kaliniai, kaledusiųjų Norilске Baltijos respublikų kariškių vaikai, vaikai ir artimieji; taip pat žurnalistas, kino operatoriai ir trys dvasininkai. Technika ir medžiagomis padedant Norilsko valdžiai, paminklas buvo pastatytas per 10 dienų. Tuose darbuose dalyvavo ir šių eilučių autoriai, būvę sukilimo dalyviai su sūnumi, gimusiu Norilске.

Tų metų rugpjūčio 10 d. įvy-

Taip dabar atrodo lietuvių tremtinių kapai Buratijoje. Nuotr. Irenos Balkuvienės

ko paminklo atidengimas ir pašventinimas. Mūsų baltiečių kolonos moterys buvo pasiūšusios tautiniais drabužiais, vyrai nešė mūsų trispalvę vėliavą, iškilmingai prازیgiavo per visą Norilsko miestą iki paminklo, arti šešių kilometrų, lydimi vietinių gyventojų ir milicijos apsaugos.

Apie Norilsko Golgotą prieš dvejus metus buvusiuju politinių kalinių buvo išleista knyga, „Norilsko Vyčiai“. Prieš dvejus metus buvo pradėtas kurti, o gal jau ir sukurtas, dokumentinis filmas. Jį kūrė Didžiosios Britanijos firmos BBC direktorius Angus MacQueen.

Bet ar jau viskas? Ar jau galima tvirtai pasakyti — komunizmas žlugo? Manome, čia yra dar daug apie ką pagalvoti ir pasvarstyti.

Komunistų palikimas — genocidas

Komunistinių diktatūrų palikimas — didžiausios pasaulio istorijoje politinės žudynės. Per 1917-1989 m. laikotarpį komunistai nužudė arti 100 milijonų žmonių.

Komunistinės okupacijos metais Lietuva neteko arti 800,000 savo gyventojų. Kaledimuose, lageriuose ir tremtė Sibire bei tolimojoje Šiaurėje išvežta arti 300,000 žmonių. Kas trečias suimtas ir ištremitas mirė nuo kankinimų ir atšiauraus klimato. Daugiausiai 30,000 žmonių okupantai nužudė Lietuvoje. Gelbedamiesi nuo komunistų teroro iš Lietuvos ir Vakarų pasitraukė daugiau kaip 440,000 žmonių. Tai tik mūsų Tėvynės aukos. O kiek aukų nuo komunistinio genocido patyrė Europa ir visas pasaulis?

„Nuostabi“ idėja?

Ar ne keista, bet Prancūzijos ministras pirmininkas Lionelis Jospinas yra pasakęs, kad idėja, kurią komunistai siekia įgyvendinti, esanti nuostabi. Bet pasaulis išgąstingai klausia, ar dėl tos „nuostabios“ idėjos vėl turės žūti milijonai žmonių? Nes komunistinėse šalyse sėkmingai veikė tik teroras, kaledimai, koncentracijos stovyklos ir niekada nepavykdavo išauginti pakankamai javų ir pagaminti būtinausių prekių.

1998 m. birželio mėn., Berlyne vykusiam tarptautiniam komunistų politikų kalinių ir komunistų aukų organizacijų atstovų kongrese buvo pateikta daug faktų, liudijančių komunistų nusikaltimus būvusiose „sociagerio“ valstybėse.

Kongresas įvertins nusikaltimus

Šiais metais, t.y., 1999 m. spalio mėn., Vilniuje rengiamas Kongresas komunistų nusikaltimams įvertinti. Reikia nedelsiant nuvainikuoti ir pasmerkti, nusikalstamą komunistų ideologiją, o komunistų nusikaltėliams surengti

POSĖDŽIAVO „PAGALBA LIETUVAI“ DIREKTORIŲ TARYBA

Philadelphia, PA, vykusio 86-tojo Lietuvos Vėčių suvažiavimo metu, liepos 30 d. Sheraton Society Hill viešbutyje buvo susirinkusi „Pagalba Lietuvai“ padalinio direktorių taryba. Dvasios vadui prel. Juozui Anderloniui sukalbėjus maldą, vadovui Robert Boris negalint šiame suvažiavime dalyvauti, posėdžiui vadovavo pirmininke Regina Juškaitė-Svobienė.

Buvo pranešta apie praėjusių metų veiklą. Per 1998-1999 metus Lietuvos buvo pasiųsta 9-ni 40 metų ilgio talpintuvai. Šeši tų talpintuvų buvo pasiųsti per Pharmacists Without Borders iš Prancūzijos, o trys buvo pasiųsti per Catholic Medical Mission Board iš New Yorko. Šių talpintuvų vertė siekė daugiau 5 milijonus dol. Šiuose talpintuvuose buvo daugiau 1,200 pirmosios pagalbos komplektų, įvairūs antibiotikai, vitaminai, 55,000 dezucijų „Two-Cal“ — proteino preparatų, aspirino, vaistai nuo kosulio ir kt. Šios, ankstesnės minėtos organizacijos, paaugoja ir paruošia siuntas, o „Pagalba Lietuvai“ sumokėjo talpintuvų persiuntimo išlaidas. Catholic Medical Mission Board ir Pharmacists Without Borders pranešė, kad jie patenkinti darbu su „Pagalba Lietuvai“ ir ypač šio padalinio atstovų Antano Balsio ir dekanos Stankaus tarpininkavimu Lietuvoje. Visi talpintuvai pasiekė Lietuvą geroje būklėje.

Buvo pranešta, kad kartu su medicinine programa, „Pagalba Lietuvai“ finansškai rėmė sriubos virtuves, jaunimo programas, hospice centrus ir parapijas, kurioms pagalba yra reikalingiausia. Daug aukų gauta specifiškai prašant

tarptautinį teismą „Niurnberga-2“, kol komunistinis demonas dar neatsigavo nuo demokratinio judėjimo jam suduoto smūgio. Norintieji dalyvauti minėtame kongrese gali kreiptis šiuo adresu: Gedimino pr. 15, LT 300 Vilnius, Lietuva. Tel. (370 2) 791036, faksas (370 2) 791033. Elektroninis paštas: arvydas@genocid.lt

Norintieji ir galintiems paremti Kongresą komunistų nusikaltimams įvertinti, fondo sąskaitos yra: AB.LTB.RVD Naujamiesčio skyriuje kodas 60111. Basanavičiaus g. 9 LT Vilnius, Lietuva, tel. 323176. Atsiskaitytoms sąskaita litais, Nr. 859001606. Sąskaita užsienio valiuta, Nr. 1655006095. Kongreso organizavimo komitetas laukia Jūsų atsiliepimų, pastabų ir pasiūlymų dėl kongreso organizavimo, ir tikisi, kad dalyvausite kongrese.

Lietuvių Politinių Kalinių Tautinės Sąjungos veikla aprašoma kompiuteriu tinkle, adresu: <http://www.lpkts.lt>. Vytautas ir Donata Švagždai

remti tas vietas. Dekano Balio Stankaus pastangomis „Pagalba Lietuvai“ 9,000 dol. finansine parama Caritui — Vilniuje buvo atidaryta Vaikų dienos centras, kuriame kasdien lankosi daugiau 200 vaikų nuo 5-15 metų amžiaus. Vaikai pamaitinami, apmokyti, vyksta pamokos ir tikybės mokymas, žaidimai ir sportas. Šie vaikai yra iš daugiaaukių šeimų, kiti našlaičiai ar benamiai. Visi vaikai priimami. Centre dirba dekanas Stankus, dvi vienuolės ir keli taktininkai. Jie stengiasi paruošti vaikelius reguliarių mokyklų lankymui.

Aštuoniolika didžiulių dėžių vaikų žaislų buvo paaukoja per Blockbuster Video. Žaislai pasiekė Lietuvą, ir dekanas Stankus, vyresniems vaikams iš Dienos centro talkinant, išdalino šias dovanėles sergantiems vaikučiams vaikų ligoninėse.

Buvo pranešta, kad per 1998-1999 m. 14 aukotojų aukėjo po 2,000 dol. užmokėti metinė stipendija klierikams, studijuojantiems Sv. Juozapo seminarijoje, Vilniuje. Kitų 49 aukotojų buvo suaukoto 5,450 dol. Iš viso 33,450 dol. suma buvo pasiųsta arkivyskupui Audriui Backui. Šiuo laiku studiuoja 70 klierikų. Dar 56 klierikams reikalinga mūsų finansinė parama. 1998.XII 31, kun. Vidas Balčius buvo pirmas kunigas įšventintas Sv. Judapo seminarijoje.

Viena dosni vyte paaukojo net 3,600 Bellsouth akcijų, kurių vertė siekė daugiau negu 165,000 dol.

„Pagalba Lietuvai“ jau gyvuoja dešimtį metų. Per šį laikotarpį 70 talpintuvų buvo pasiųsta mūsų vargstantiems broliams ir sesėms Lietuvoje. Ši humanitarinė ir medicininė pagalba, vaistai ir medicininė įranga verta, arti 56,728,926 dol.

1999-2000 m. „Pagalba Lietuvai“ direktorių tarybą sudaro: Lietuvos Vėčių centro valdybos dvasios vadas — prel. Juozas Anderlonis, L.V. Centro valdybos pirmininkas — Jonas Mankus, vadovas — Robert S. Boris, vadovo padėjėja — Regina Juškaitė-Svobienė ir pavaduotojai — Rita Zakarka Johnson, Len Kapochus, Saulius Kuprys, Frank Petruskas, Michael Shea ir Elinor Sluizas.

Direktorių taryba patvirtino „Pagalba Lietuvai“ 1999-2000 metų tokios sudėties valdybą: dvasios vadas — kun. J. Walter Stanievič, pirmininke — Regina Juškaitė-Svobienė, pirmininkas emeritus — Robert S. Boris, vicepirmininkai — Michael Shea ir Valentina Bulota, sekretorė — Theresa Stasiulaitis Shea, korespondencijos sekretorius — William Zager, izdininkas — William Joodwalkis, patikėtiniai — Stella Hotra, Irena Vizgirdaitė, ir Danguolė Kudirkaitė, tvarkdarys — Frank Bunikis.

SKELBIMAI

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Čikagos miesto leidimą. Dirbu užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS, IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukstas S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

Muzika vestuvėms ir pokyliams!
Tel. 708-267-1645;
708-974-3919.
Virginijus Švabas.

Išnuomojamas 1 mieg. kambarys vienai moteriai prie šeimos. Tel. 708-594-1472. Palikti žinutę.

Jeigu senatvėje ar negaliojate jus norite globos ne senelių namuose, bet jaukioje šeimyninėje lietuviškoje aplinkoje, turėti atskirą kambarį, lietuvišką maistą, lietuvišką spaudą ir knygas, sutaupti sunkiai uždirbtus dolerius, skambinkite Apoloniui, tel. 708-387-2067 ir pasitarkite.

SIULOME IVAIRIUS DARBUS

EXPRESS Personnel Services suras jums darbą, tinkantį jūsų kvalifikacijoms.

- Administrative Assistants
- Receptionists
- Accounting Clerks
- Word Processors
- Warehouse Workers
- Forklift Operators
- Shipping/Receiving Clerks
- Assemblers and more

Skambinkite šiandien. Jau dabar galime pasiūlyti įvairiausių darbų! Lietuviškai susikalbėsite trečiadieniais po 5 val. p.p. Už darbo suradimą sumokėti nereikia.

EXPRESS PERSONNEL SERVICES

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBOS POSĖDŽIAI

Lietuvos Vėčių centro valdybos ir komitetų pirmininkų posėdis vyko 86-ojo Lietuvos Vėčių suvažiavimo — seimo metu, trečiadienį, liepos 28 d., Sheraton Society Hill viešbutyje, Philadelphia, PA. Vadovavo pirmininkas Jonas Mankus. Posėdis pradėtas prelatu Juozo Anderlonio sukalbėta maldą. Buvo pranešta, kad bus seimui pasiūlytos 25 rezoliucijos.

Už nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos Vėčių organizacijai „Lietuvos draugo“ žymeniu apdovanota JAV Atstovų rūmų narį Robert Borski, apibūdino Lietuvos Reikalų komiteto pirmininkas Len Bar-kousky.

Marytė Šepikaitė 3 k-pos pirmininkė iš Los Angeles, CA, ir Centro valdybos pirmininko antroji pavaduotoja, apibūdino pasirošimus 87-am seimui, kuris vyks ateinančių metų liepos 27-30 d. Los Angeles, CA.

Izdininkas John Baltrus pranešė 1998-1999 izdo būklę. Jis pasiūlė biudžetą 1999-2000 m. veiklai.

Tuoj po seimo uždarymo rugpjūčio 1 d., vyko antras Centro valdybos posėdis. Vadovavo pirmininkas Jonas Mankus. Jis padėjo 3 k-pai už seimo ruošimą, organiza-

GREIT PARDUODA

RE/MAX REALTORS
off. (773) 586-9959
home (708) 425-7160
pager (708) 886-4919

RIMAS L. STANKUS

- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- Nuosavybės įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

DISPATCHER

Fast growing trucking co. seeking multilingual individual for driver manager position. Fluency in English a must. Should be self-motivated & fast learning. Computer skills and trucking background preferred but not required. Send resume to: **MC KAY LOGISTICS CORP.** 175 E. Hawthorn Parkway Vernon Hills, IL 60061.

STANIS. CONSTRUCTION

Stalio darbai, rūšių, vonių ir virtuvų įrengimas; prietaisai; keramikos plytelės; „sidings“; „soffits“, „deck“, „gutters“, plėkštai ir „shingle“ stogai; cementas, dažymas. Turu darbo draudimą. **S. Bonetis, tel. 630-241-1912**

RIVERDALE AUTO MOTEL

Transportuojame ir parduodame parduoti naudotą auto. Pigiai parduodame išimokėjimui; remontuojame po avarijų; statome auto geometriją, užsakome dalis geriausią kainą, keičiame agregatus. Skambinkite Rimui tel. 708-281-8586.

For Rent

Marquette Pk. area heated with range & refig. One bdrm. \$350 mo., 2 bdrm. \$450 a mo. Call 773-476-8727.

Ieškome patyrusių dažytojų, turinčių savo transportą. Darbas šiaurės vakarų priemiestiuose. Teiraukitės nuo 8 iki 10 val. vakaro tel. 847-888-9109 angliškai arba rusiškai.

Reikalinga aukšt Denver, CO, prižiūrėti 2 m. dvynukus. Kreiptis: Nijolė, tel. 303-765-0786.

Išnuomojamas dviejų miegamųjų butas Archer ir Harlem apylinkėje su šiluma. Tel. 708-594-1472.

vimą ir globą. Prel. Juozas Anderlonis pakviestas dvasios vado pareigoms 1999-2000 m. Marytė Abbott patvirtinta „Vyčio“ žurnalo redaktore, Mary Kintcius — „Vyčio“ žurnalo administratore, o Saulius Kuprys — teisiniu patarėju 1999-2000 m. Centro valdyba patvirtino „Pagalba Lietuvai“, Sv. Kazimiero gildijos, Vyčio fondo ir Stipendijų vienetų direktorių tarybas.

Kitas Centro valdybos suvažiavimas numatytas š. m. spalio 2 d. Los Angeles, CA per ten ruošiamas lietuvių dienas.

Regina Juškaitė-Svobienė

* Rugseji prasidės nauji programos „Vilnius 2000“ renginiai, skirti 2000 metų su-tikimui. Programą rengia Vilniaus savivaldybė ir festivalis „LIFE“. Pirmoji programos „Vilniaus 2000“ dalis — festivalis „Skriejantis žmogus“ — vyko vasaros pradžioje. Dar nepasibaigus festivaliui, organizatoriai patyrė 200,000 litų nuostolių. Kaip pagrindinė nuostolių priežastis tuometinė programos „Vilnius 2000“ direktorė Rūta Vanagaitė nurodė mažą žiūrovų skaičių. Vasarai baigiantis, programos organizatoriai paslaugų tiekėjams yra įsiskolinę 170,000 litų. „Ieškome naujų lėšų ir tikimės pagalbos iš valdžios“, sakė naujasis „LIFE“ direktorius Tauras Čizas, pakeitęs R. Vanagaitę.

PREZIDENTAS PAGERBĖ

„ŠVIESOS-SANTAROS“ VETERANA

Š.m. rugsėjo 3 d. Vilniuje staiga mirė JAV lietuvių tarpe žinomas mokslininkas Donatas Šatas. Velionis žinomas ir Lietuvoje tikslųjų mokslų atstovams. Rugsėjo 5 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus su žmona Alma padėjo vainiką prie karsto ir pareiškė užuojautą velionio žmonai Saulei Šatienai, kurią pažinojo nuo „Šviesos-Santaros“ organizacijos įkūrimo Čikagoje 1958 metais. Donatas Šatas buvo tikras santarietis nuo organizacijos gyvavimo pradžios. Ilgametis „Metmenų“ žurnalo redaktorius kolegijos narys, pats parašęs nemažai straipsnių. Donatas Šatas per 40 metų išleido 9 knygas. Jose daug netikėtų minčių ir naujoviškų problemų sprendimų chemijos inžinerijos srityje. Tai suklebė nemažą susidomėjimą įvairių pasaulio šalių chemijos mokslininkų tarpe.

Donatas Šatas gimė 1929 metais Vabalninke, Biržų apskrityje. 1944 metais pasitraukė nuo sovietų okupacijos į Vakarų. Vokietijoje baigė lietuvišką gimnaziją ir 1949 metais atvyko į JAV. Studijavo Čikagos technologiniame institute chemijos inžineriją ir studijas baigė 1953 metais. Tais pačiais metais gavo JAV pilietybę. Donatas Šatas yra padaręs ne vieną išradimą savo srityje ir yra gavęs kelio dešimtų patentų. Buvo „Technikos žodžio“ žurnalo redaktorius.

Vykdydamas pagrindinį „Šviesos-Santaros“ šūkį — „Veidu į Lietuvą“, Donatas Šatas organizavo JAV lietuvių mokslininkų ir intelektualų keliones į okupuotą tėvynę. Būdamas grupių vadovu, vyk-

davo į Lietuvą ne tuščiomis — veždavo Amerikoje leidžiamas išeivų lietuvių autorių knygas ir žurnalus, kurie sovietinių okupantų buvo draudžiami skaityti.

Donatas Šatas tvirtai tikėjo šviesia Lietuvos ateitimi. Jo paskutinis noras buvo atsigrūti amžinam poilsui gimtojoje žemėje. Taip ir atsitiko. Donatas Šatas palaidotas Panevėžyje prie tėvų kapo.

Grupė Lietuvoje gyvenančių santarietų

„SURINKTI TAUTOS TRUPINIUS“

Rugpjūčio mėn. Lietuvos delegacija iš Lietuvos, vadovaujama PLB atstovo Gabrieliaus Zemkalnio, lankėsi Sibire ir susitiko su Buriatijos bei Irkutsko srityse gyvenančiais lietuvių ir vietos valdžios atstovais. Į šias tolimas speiguotas Sibiro vietas prieš 50 metų buvo išstremta tūkstančiai nekaltų Lietuvos žmonių. Nuo šalčio ir bado daug jų mirė ir tik dalis tautiečių grįžo į tėvynę, daug lietuvių

šiandien tebegyvena Sibire.

Tremtinių grįžimo fondo pirmininkas ir Seimo narys Vytautas Cinauskas rašo: „Gaila, kad tokia kelionė įvyko tik šiomet, o reikėjo prieš 8-10 metų. Per tuos metus dar praradome tautos vaikų. Reikalingos kelionės į Uralą, Omską ir kt. Reikia surinkti lietuvių tautos trupinius, kiek tik įmanoma“.

Tremtinių vaikai ir vaikaičiai jau nekalba lietuviškai, bet jų vardai yra Eglė, Rasa, Algis, Gintaras, Vytautas. Tai tie vaikaičiai, kurių seneliai negalėjo grįžti į tėvynę ir jų kaulėliai guli platioje Sibiro taigoje.

PATVIRTINTAS VENTOS MIESTO HERBAS

Prezidento Valdo Adamkaus pasirašytu dekretu patvirtintas Akmenės rajono Ventos miesto herbas. Melyname herbo lauke vaizduojama susiaurinta, apversta sidabrinė gegnė ir trys auksinės liepsnelės — viena gegnės viduje ir dvi iš jos šonų.

Už 6 kilometrų nuo Akmenės esanti Venta — vienas naujausių Lietuvos miestų. Ji

buvo įkurta 1966 metais vietoje kelių čia buvusių kaimų.

Miesto plėtrą skatino jame esanti Akmenės geležinkelio stotis prie 1871-1873 metais nutiesto Šiaulių-Mazeikių geležinkelio.

Ventos apylinkėse gausu kalkakmenių. Jau nuo 1930 metų šiose vietovėse veikė akcinė bendrovė „Kalkės“. Po Antrojo pasaulinio karo akcinės bendrovės vietoje išaugo Akmenės statybinių medžiagų kombinatas, kuris gamina cementą, polimerinius intarpus, bitumo plėveles ir kita.

Istorinio herbo Venta niekada neturėjo, todėl svarstant naujo herbo idėjas Heraldikos komisijoje prie Respublikos prezidento buvo pritarta dailininko Raimondo Miknevičiaus idėjai pavaizduoti ugnies liepsneles, kurios simbolizuotų kalkių degyklą. Ventos seniūnija pageidavo herbe įkomponuoti miesto vardo pirmąją raidę, todėl tam buvo pasirinktos stilizuota gegnė. (Elta)

A. † A.

dr. JUOZUI PLIKAIČIUI

mirus, nuoširdžiai ir giliai užjaučiame žmoną BARBARĄ, dukras TERESĘ, REGINĄ su šeima, KRISTINĄ ir visus giminės.

Nuliūdę: Kazys ir Dalia Bobeliai

Gedas ir Aldona Griniai

Gedas M. ir Anita Griniai

Dainius ir Asta Vaidilos

Mylimai Mamytėi

A. † A.

JADVYGAI

STRAVINSKIENEI

iškeliavus į Amžinybę, LSS Vyr. Skautininkė vs. fil. RITĄ PENČYLIENĘ ir jos šeimą nuoširdžiai užjaučiame.

Neries-V. Kudirkos vietininkija

Omaha, Nebraska

A. † A.

dr. JUOZUI PLIKAIČIUI

iškeliavus Amžinybėn, jo žmonai BARBORAI ir visai šeimai reiškiu giliausią užuojautą.

Stasys Surantas

A. † A.

dr. JUOZUI GUDAUSKUI

mūsų daktarui, mūsų prieteliui, su kuriuo rėšo mūsų mielos Kauno jaunystės dienos mirus, jo žmonai Giedrai, jo mylimai dukrai DAIVAI, sūnui TOMUI SAULIUI, trims anūkams ir visiems giminėms, reiškiamo gilią užuojautą Jūsų skausme ir liūdesyje. Tegu Viešpats suteikia Jam buveinę savo Amžinybėje.

Salomėja Nyergienė

ir sūnus Antanas

AUKOS PARTIZANŲ ŠALPAI

Pagerbdami A. † A. Vincą Mamaitį aukojau Lietuvos Partizanų globos fondui:

Per ponį Olgą Mamaitienę buvo gauta \$420;

\$100 paskyrė Algis ir Angelė Blūdžiai;

\$70 Luzia ir Vladas Mikučiai;

\$280 aukojau šie asmenys: Ona Adomaitienė; Alfai ir Dana Arlauskai; Feliksas ir Bronė Bočiūnai; Algis, Gana Čekauskai; Viktorija Dėdinienė; Stasė Estkienė; Antanas, Julija Janonai; Jonas, Jonė Macijauskai; Vytautas, Stasė Maciai; Juozas, Stasė Maciūlaičiai; Bronė Matuzienė; Alfai, Bronė Nakai; Algirdas, Julija Nakai; Mėta Naruševičienė; Algis, Dorothy Savickai; Albinas, Rūta Strazdžiai; Jonas, Albina Vyšniauskai, Jonas, Valė Zubavičiai.

Lietuvos Partizanų Globos fondo valdyba dėkoja aukotojams už parodytą meilę mirusiam Vincui ir partizanams, kovojusiems dėl Lietuvos laisvės. Reiškiamo nuoširdžią užuojautą poniam Olgai, dukrelei Ditai, giminėms ir artimiesiems, netekusiems Vyro, Tėvo ir Bičiulio, o mirusiam Vincui Dievo Angelas tesuteikia dangišką ramybę.

DRAUGAS, 1999 m. rugsėjo 8 d., trečiadienis

5

A. † A.

EMILIJA PAPLAUSKIENĖ ŠADAUSKAITĖ

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1999 m. rugsėjo 4 d., sulaukusi 88 metų.

Gimė Rusijoje, St. Peterburg mieste. Amerikoje išgyveno 49 metus.

Nuliūdę liko sūnus Leonardas, marti Judith Dye, anukas Grant. Velionė buvo žmona a. a. Leonardo.

Velionė pašarvota rugsėjo 8 d., trečiadienį, nuo 2 iki 4 v. v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės rugsėjo 9 d., ketvirtadienį. Iš laidojimo namų 10 val. ryto Velionė bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 10:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių Velionė bus palaidota šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Vietoje gėlių prašome aukoti šv. Kazimiero sėselems.

Nuoširdžiai kviečiame giminės, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: sūnus, marti ir anūkas.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

PADEKA

1999 m. rugpjūčio 1 d. po sunkios ligos iškeliavo Amžinybėn mylima Mama, Močiutė, Sesuo, Krikšto Mama ir Uošvė

A. † A.

ELENA BANINIENĖ ŽEMAITYTĖ,

gimusi Kaune.

Nuoširdi padėka kun. L. Zarembai už atsisveikinimo maldas prie karsto, atnašavusiam gedulingas šv. Mišias rugpjūčio 4 d. ir palydėjusiam Velionę į Amžino Poilsio vietą šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Dėkojame sol.D. Stankaitytei už giesmes bažnyčioje, draugams ir pažįstamiems už šv. Mišių aukas, už gėles ir aukas „Lietuvos Vaikų vilčiai“.

Taip pat didelis ačiū giminėms - broliui Algiiui ir žmonai Irenai Žemaičiams, atvažiuojusiems iš tolimos Kanados, dukterčiai Nijolei Warner iš New Jersey bei sūnėnui Gediminui Bakuckui iš Philadelphia.

Dėkojame karsto nešėjams, paskutinį kartą patarnavusiems: A. Osčiui, R. Rimkui, K. Kelpšai, V. Vaitkui, G. Bakuckui ir M. Braze bei laidotuvių direktoriui Donald M. Petkui.

Liūdintys: sūnus, marčios, anūkas, proanūkas, sesuo, broliai, krikšto duklė ir kiti giminės.

Brangiam dėdei

A. † A.

dr. JUOZUI PLIKAIČIUI

mirus, dėdinei BARBARAI, dukroms TERESEI, REGINAI, KRISTINAI ir visiems artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir maldose esame kartu.

Romas, Audronė ir Aidai, Ugnė, Vėjas

Skripkai

A. † A.

ALDONAI ir JUSTINAI

mirus, jų broliui PRANUI KAVALIAUSKUI ir žmonai DANGUOLEI nuoširdžią užuojautą reiškia draugai:

Algis ir Vilija Bakanai

Petras Čelkis

Sigitas ir Janina Gruenwaldai

Ramūnas Keršys

Stasys Keršys

Milėta Milašienė

Alfa Mykolėnas

Henrikas ir Laimutė Novickai

Vytas ir Stefa Prialgaukskai

Naujasis First Personal Bankas pasirošęs tarnauti Čikagos apylinkės lietuviams!

Šie buvę Standart Federal banko tarnautojai sudaro naują First Personal Banko kolektyvą ir jums visada suteiks malonų ir sąžiningą patarnavimą: Danutė Babarskienė, George Cvack, Randy Schwartz, Rūta Staniulienė, Janine Masny, Mary Ann Fornek, Bette Tableriu, Edita Žitūnskienė, Shirl Sievert, Sande Medina, Ann Donaghue, Mike Doyle, Susan Carduff, Mike Casey.

First Personal Banke galėsite susikalbėti lietuviškai

Atidarymo proga, First Personal Bankas jums siūlo įsigyti „Welcome Home“ sertifikatą.

„Bonus“ nuosimtis 5.50% APY*
Aukštas nuosimtis 5.25% APY
Trumpas terminas 6 mėnesiai

Kada norite, galite į šį sertifikatą įnešti daugiau pinigų, nepažeidžiant termino datos.

*Jei kartu atidarysite „pasbook“ arba „checking“ sąskaitą, pridėsime .25% prie aukšto nuosimnio.

First — Personal Bank

Building Personal Banking RelationshipSM

LOBBY:
15014 S. LeGrange Rd.
Orland Park, IL
(in the Orland Green Shopping Center)
(708) 226-2727

DRIVE UP:
15235 S. 94th Ave.
Orland Park, IL
(in the InTrust building)

Annual Percentage Yield (APY) is effective as of August 23, 1999 and subject to change without notice. Minimum deposit of \$1,000 is required to obtain the APY. Penalty may be imposed for early withdrawal after initial penalty-free withdrawal. For 23% CD bonus rate, passbook and checking account must meet minimum balance requirements, and funds must be on deposit for 90 days. Bonus rate not available with Kids' Cash, Holiday Savings, and Freedom Fund accounts. Offer cannot be used in conjunction with any other offers.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Ar norite skristi į Lietuvą ir už bilietą mokėti tik 1 dolerį? Tikrai! Tai kelionė dviem asmenim iš Čikagos SAS oro linija į Vilnių ir atgal. Kaip? „Draugui“ SAS oro linijos vadovybė padovanojo du lektuvų bilietus, kuriuos galima laimėti, už dolerį išsigijus laimėjimo bilietėlių — taigi, laimingajam kelionė kainuos tik dolerį. Dar likęs ribotų bilietų skaičius (jų daug ir nebuvo). Galima gauti „Draugo“ administracijoje — pirkite 1 ar 10 bilietų, bet paskubėkite, nes tokių galimybių daug nepasitaikys! Traukimas rugsėjo 26 d. „Draugo“ pokylyje, Martinique salėje.

Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos nariai „Draugo“ jubiliejiname pokylyje, kuris įvyks rugsėjo 26 d. Martinique salėje, užims visą svečių stalą. Rengėjai kviečia lietuvišką visuomenę atvykti. Bilietus į šią šventę išsigysite „Draugo“ administracijoje.

Teatras — mūsų lietuviško kultūrinio gyvenimo puošmena. Kitą savaitgalį — rugsėjo 11-12 d. — paskirkite teatrui. Rugsėjo 11 d. 7 val. v. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje vyks Šiaulių miesto dramos teatro Humoro vakaras. Bus galima ir pasivaikinti. Rugsėjo 12 d. 12 val. Lietuvos fondo salėje Hamiltono dramos teatras „Aukuras“ vaidins keturių veiksmų pjesę „Ponios Žydrienės bendrabutis“. „Aukuro“ teatrui talkins Šiaulių teatro aktoriai. Bilietus galesite išgyti prie įėjimo.

Prof. emeritus dr. Jonas Genys po širdies operacijos sveiksta Georgetown universiteto ligoninėje Vašingtone. Jonas Genys yra ALTO tarybos narys kaip „Sandaros“ atstovas. Jis 25 metus buvo ALTO atstovu Vašingtone bei JBANC — Jungtiniame Amerikos Pabaltiečių komitete.

Rugsėjo 18 d. 7 val. v. Lemonte, Lietuvių dailės muziejuje, atidaroma vieno žymiausio lietuvių dailininko-animatoriaus bei režisieriaus Zeno Šteino piešinių ir animacijos paroda. Z. Šteinas yra dalyvavęs daugiau kaip 70 tarptautinių karikatūrų parodų, ne kartą apdovanotas premijomis, diplomais bei prizais. Dailininkas-animatorius Lietuvos kino studijoje yra sukūręs penkis animacinius filmus.

LML kviečia visus įsijungti į „Stebuklų kelionę“, kuri vyks rugsėjo 25 d. Yvette Wintergarden restorane. Savo dalyvavimu paremsite labai reikalingą humanitarinę bei medicininę pagalbą Lietuvos ligoninėms. Apie dalyvavimą prašome pranešti Marytei Nemickienei tel. 708-442-8297.

Anglų kalbos pamokos (SWOP) vyks St. Adrian mokykloje, Marquette švietimo centre (7014 S. Washtenaw). Pradedančiųjų ir pažengusiųjų mokinių registracija rengiama rugsėjo 21 d. 7 val. v. Pamokos prasidės rugsėjo 23 d. ir vyks antradieniais bei ketvirtadieniais nuo 7 iki 9 val. v. Skambinkite tel.: 773-471-8208.

Kas nenorėtų dalyvauti XI Tautinių šokių šventėje? „Spindulio“ tautinių šokių ansamblis kviečia būsimus ir buvusius šokėjus įsijungti į šokėjų grupę, kuri ruošiasi dalyvauti XI Tautinių šokių šventėje 2000 m. Kanadoje. Registracija vyks šia tvarka: rugsėjo 12 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, 5 val. v. registruosis jaunieji (8-11 skyriaus mokiniai), 6:30 val. v. — studentai. Rugsėjo 13 d., pirmadienį, 6:30 val. v. registruosis „spinduliukai“ (4-12 metų vaikai). Registracijos metu bus teikiama informacija apie dalyvavimą busimoje Tautinių šokių šventėje. Jaunieji veteranai, norintys šokti su „Spinduliu“, turi užsiregistruoti, skambindami grupės vadovei Rasai Šolinnaitėi-Poskočimienėi tel. 708-301-4439. Visi, norintys šokti XI Tautinių šokių šventėje, turi būtina užsiregistruoti iki rugsėjo 25 d. — kitaip dalyvauti šventėje negalės. Jei norėtumėte daugiau žinių, skambinkite grupės vadovei Rasai Poskočimienėi.

Daiva Markelytė, šį pavasarį apgynusi doktorato disertaciją lietuviška tema, 46-ajame Santaros Šviesos suvažiavime, vyksiančiame rugsėjo 9-12 d. Pasaulio lietuvių centre, kalbės apie „Ankstųjų lietuvių kalbą ir raštingumą“.

Pasikeitė pianisto Roko Zubovo koncerto „Kai susitinka poezija ir muzika“ diena! Lietuvių dailės muziejaus rengiamas koncertas vyks spalio 1 d., penktadienį, 7:30 val. v. Pasaulio lietuvių centre, Lietuvių dailės muziejuje. Koncerto programoje — F. Šopin, L. van Beethoven, F. List, J. S. Bach kūriniai.

Redaguoją J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

Lietuviško kaimo vaizdelis. Piešė A. Makinaite

ŠILINĖ

Tai Dievo Motinos Marijos gimtadienis. Kiekvienas žmogus stengiasi savo gimtadienį prisiminti ir gražiai iškilmingai švęsti. Todėl bažnyčia iškilmingai švęčia Marijos gimtadienį. Kai kurios parapijos švęčia net aštuonias dienas. Gimtadieniai yra susiję su dovanomis. Ką mes galime padovanoti Marijai? Galima papuošti geležimis, jos paveikslą, statulą. Marija mielai priimtų ir šitą dovaną. Tačiau pati mieliausia Jai būtų dovana, jei sukalbėtum maldele ar pasizadėtum būti geresnis — geresnė. Ji tokiems daug malonių išprašo iš Dievo. Skaičiau vienoje knygoje šitokią aprašymą:

„Amerikietė Marion Slack papasakojo savo šurpius pergyvenimus skendant laivui „Morrow Castle“. Tai įvyko 1934 m. Matydama, kad laivas pamažu ima grimsti ir jokios pagalbos nėra, ji išsitraukė rožinį ir emė melstis, jį aukštinant iš Anglijos kartu su prisijungę dar dešimt keleivių ir jie savo rankas ištisė ir tą patį rožinį, karštai meldamiesi. Staiga laivas pasiviro skedamas. Keleiviai emė riedėti per kiti kitą į vandens pusę. Vienas jūreivis metė Marion Slack į vandenį, kur ją pagriebė gelbėjimosi valtis ir ji tapo išgelbėta. Jos laikytas rožinis buvo sutrauktas, bet ji išsigelbėjo su rožinio kryželiu rankoje.

Redaktorius

MINTYS PAGALVOJIMUI

F. Dostojevskis savo romane „Nusikaltimas ir bausmė“ sako, kad žmogui sunku gyventi žemėje be dviejų dalykų — be aiškaus gyvenimo tikslo ir meilės. Liūdnas yra žmogaus likimas, kai tenka sakyti: „Aš nežinau, ką turiu daryti, kam gyventi. Nėra širdies, kuri mane mylėtų“. Gyvojo tikėjimo žmogus žino, kam jis gyvena. Jis taip pat jaučia, kad nėra našlatis žemėje, nes turi Tėvą danguje, kuris jį myli.

Jonas Gutauskas, kunigas, daktaras, profesorius, rašytojas.

ISTORINIAI ĮVYKIAI

Sis laikotarpis Lietuvos istorijoje buvo labai neramus. Vilniaus universitetas išmokė studentus, kaip gerbti ir mylėti savo kraštą ir praeitį. Pirmieji patriotai, kurie nebijojo kalbėti lietuviškai, buvo žemaičiai Poška ir Stanevičius. Jie nebijojo rašyti to, ką jie galvojo apie Lietuvą. Jie rašė apie krašto meilę. Tas, kuris persekiojo lietuvius labiau, negu rusų caras Aleksandras

ŽVAIGŽDUTĖ

Isteigta Lietuvių Mokytojų Sąjungos Čikagos skyriaus

dumblas, o viršuje stovi vanduo. Užtai pasirengę plaukti. Mes nusivilkę dar stovim, tik matom, kad viksvos tik skiriasi, skiriasi ir išlenda gyvatė. Gyvatė stora, didelė, galva kaip veršiuo, o pati keleto metrų ilgumo. Pilka, didelė. Mes nusigandom ir, rūbus nusitverę, begti. Kiek pabėgom ir atsigręžę žiūrim, kur ji pasidės. Tai per ežerą nuplaukė, vis matom — rangės ir rangės tokiais kamuoliais ton pusėn, kurią vadina Žverincium. Mes tol stovėjom ant ežero kranto, kol mūsų akys ją matė.

Prieš šitą mūsų matymą vienas Plavėjų kaimo gyventojas, eidamas Luodžio ežero pakraščiu, rado ženklą, kad vilktas kaip koks sienojas (rasas). Pagal to sienojos storumą jį turėjo traukti arklys, bet ant smelio nėra arklio pėdų. Tai jis ir kitiems pasakojo, ir niekas nesuprato, kas yra. Bet kai mes pamatėm tokią gyvatę, tai tik tada supratom, koks ten ženklas buvo, koks sienojas buvo vilktas. Tai buvo šliaužta tos gyvatės, kur mus išgąsdino.

MEŠKIUKAS PADDINGTONAS

Šį kartą parašiau apie vieną skirtingą meškiuką, kuris vadinasi Paddingtonas. Jis yra labai geras meškiukas. Jis išklauso visų žmonių problemas, jis yra visų draugas. Jis su niekuo nesimuša ir visada greit atsiranda, kur tik jo reikia. Jis visiems patinka ir yra labai gudrus.

Jis pas mane atsirado, kai aš buvau dar labai mažas. Jis atkeliavo iš Anglijos kartu su mano mama. Buvo ilga kelionė. Jis jau yra suplyšęs, nes jau seniai naudojamas. Miego davau su juo visą naktį, žaisdavau ir keliaudavau su juo į mokyklą. O, kaip buvo smagu! Pakeisdavau jam švarką ir kitus drabužius. Aš žaisdavau ir su savo kitomis lelemis, keldavom puotas. Man viskas labai patiko. Galui ir dabar jį vežtis kartu, bet nesivežu, nes esu jau didelė. Jis yra mano prisiminimų draugas. Aš jo niekuomet gyvenime nepamiršiu.

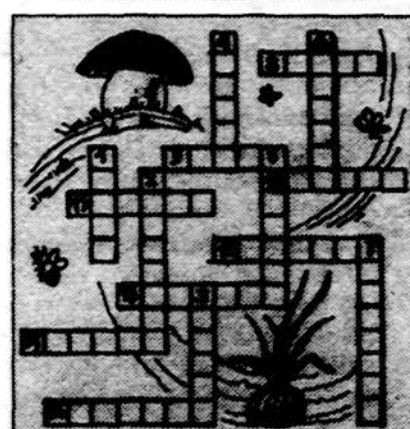
Paddingtonas yra labai gražus. Turi gražius plaukus spalvotus, daugiau rudos spalvos. Akys gražios ir galima sakyti, kad keičia spalvas. Jis turi švarką, kurį galima užsegti ir pakeisti kitu. Kepurė yra raudona kaip kraujas, kuri šildo jo galvą, kad nesušaltų. Jis gali sėdėti, kalbėti, stovėti, miegoti, šokti ir t.t. Ko aš noriu ir jis nori.

Aušra Brooks, 10 klases mokinė — abiturientė Čikagos lit. mokykla

VANDENS GYVATĖ (Lietuvių liaudies mitologija)

Tai buvo gal prieš keturiasdešimt metų. Buvau jau paaugęs vaikas, bet dar ne vyras. Su mūsų kaimo tokiu berniuku nuėjom Luodžio ežero krantą, kur vadina Sidabrine, ir jau nusivilkom. Nusivilkę paėmėm į dantis kepurės (kiaušiniams sudėti) ir plauksim. Netoli kranto tokia kaip salelė, tai narai suka lizdus ir deda kiaušinius ant vandens. Krantas plačiai užaugęs ligi tos salelės viksvom, bet jei eitum, tai klampu — nelaiko

PAGALVOKITE NR. 15

1. Kur Aukštoji ir Žemoji Panemunė? 2. Jei visatoje dingtų visa medžiaga, kas atsitiktų su erdve ir laiku? 3. Ar toli Kauno Panemunė nuo Panemunio? Atsiuntę kun. dr. E. Gerulis. 4. Eina eina, niekur nenuėina. 5. Eina į mišką — namo žiūri, eina namo — į mišką žiūri. 6. Priešingumai. Atitinkamus žodžius įrašyti vietoje daugtaškių: 1. Šaltas kaip..., šiltas kaip... 2. Ploščias kaip..., apvalus kaip... 3. Bukas (atšipęs) kaip..., aštrus kaip... 4. Trapus (dužus) kaip..., kietais — lankstus kaip... 5. Dailus kaip..., švarus kaip... 6. Raudonas kaip..., kvadratinis kaip... 7. Įžulius — akiplėšiškas kaip... 8. Gdurus kaip... 7. (Kryžiažodis) Įminikite mišles: 1. Stovi ant vištos kojos, o kai gula, jaučia vietą užgula. 2. Pradžia — vamzdelis, galas — pūslelės. 3. Juodas kaip velnias, pilvas šliaužia kaip pateptas. 4. Naktį rėsi, dieną rėsi, Dievo dirbo nesurisi. 5. Gale šešių lieptų — atilsio vainikas. 6. Vienas veršis, dvi uodegos. 7. Neturi dantų, kanda lig akių. 8. Pats nuogas, marškiniai užantų. 9. Vienas dūdorius dviem dūdom pucia. 10. Pro mažą plyšelį kermošius groja. 11. Mėsinė stirta keturiais spyriais paspiarta. 12. Antis ant marių, uodega ant kranto. 13. Žaliašūbis, trumparūbis pro tvorą žiūri. 14. Pernykštis veršis, šiemetė galva. 15. Piemenėlis su uodega ant galvos. Sudarė Monika ir Ignas Mitkai iš Kauno. 8. Kaip vadinasi sėdynė, ant kurios sėdi „kaubojus“, kai joja ant arklio?

Mama baugina prasikaltusį Simuką:

— Štai šitas dėdė pasiims tavę!

— Nepasiims. Jis ir savo vaikus paliko, — taip apibūdino kaimyną Simuką.

— Kodėl geri tiek daug vandens, Jonuk? — klausia mama.

— Nes suvalgiau obuolių.

— Bet ką tai turi bendra?

— Pamiršau jį prieš valgį, damas nuplauti!

Smagu grybauti, bet dar smagiau, kai pavyksta rasti baravyką „vieu grybų pulkaunyką“!

„Zaltvyksles“ teatro aktoriai kviečia į savo teatro premjerą. Rugsėjo 19 d. 3 val. p.p. Jaunimo centre jie vaidins P. Valčiūno pjesę „Tuščios pastangos“. Nuotraukoje — „Zaltvyksles“ aktoriai repetitijai metu. Iš kairės: Giedrė Gillespie — ponia Gintautienė, Jonas Variakojis — Jonas Dauba, Rima Žukauskaitė — Barbora.

SKELBIMAI

Advokatas Jonas Gibaitis
Civilinės ir kriminalinės bylos
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. 773-776-8700
Toll free 24 hr. 888-776-6742
Darbo val. nuo 9 v.r. iki 7 v.v.
Šeštadi. 9 v.r. iki 1 v.p.p.

ADVOKATAS
Vytis Lietuvninkas
4536 W. 63 Street
Chicago, IL 60629
(Skambinti gatvės nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100.
Tel. 630-257-0200, Lemont, IL
Valandos pagal susitarimą

• **Hawaii 2000** — kelionė laivu aplankant Havajų salas 2000 m. kovo 4-11 d. Užsiregistruoti iki spalio 4 d. Skambinti: American Travel Service, 708-422-3000 arba 800-422-3190.

• **A. Roberts ieško Ievos Rudzevičiūtės.** Rašykite: 421 S. Northlake Blvd., Apt. 2081, Altamonte Springs, FL 32701.

• **Parduodu Lietuvii enciklopediją** (pilnas kompiutas, I-oji laida). Skambinti: tel. 630-831-5780.

• **Laima ir Algirdas Stepaicius**, Arlington Heights, IL atsiuntė \$500. Tai dviejų jų globojamų studentų metinės stipendijos. Studentų vardu dekojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71 st. Str. Chicago, IL 60629.

• **A. a. Jadvygos Stravinskienės** atminimą pagerbiant, „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui, aukojo Irena Galiniene \$50. Gražina ir Vitalis Damijonaičiai \$40. Aras Tijūnelis \$25. „Saulute“ dekoja už aukas ir reikią nuosirdžių užuojautą velionės dukrai Ritai Penčilyienei bei kitiems artimiesiems.

• **Pingai, stuntiniai perskautystinai** Lietuva per TRANSPAK (įstaiga „Draugo“ patalose) Darbo val. 9-5 kasdien, sešd. 12-2. Tel. 1 773 838 1050

ADVOKATAS
GINTARAS P. ČEPENAS
6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

• **„Saulute“**, Lietuvos vaikų globos būrelis, dekoja už aukas našlaičiams, invalidams vaikams, daugiavaikėms šeimoms bei studentams. Aukojo: Nijolė Kersnauskaitė \$20, anoniminis geradaris (D) \$1,200 (tėsia 5 vaikų metinę paramą); anoniminiai „PLB Divine Cross“ fondai padėti Lietuvos benamiams \$50,000. Labai ačiū! „Saulute“, 419 Weidner Rd., Buffalo Grove, IL 60089. Tel. 847-537-7949 arba faksas ar atsakovas 847-541-3702. Tax ID# 36-3003339.

• **Siuntiniai į Lietuvą oro paštu per 7 dienas išsiunčiami ketvirtadieniais.** Telefonu kortele skambinti Lietuva tik 12 c/min. Baltia Express įstaigoje, tel. 800-772-7624, šiaurės Čikagoje, Elk Grove Village, tel. 800-262-3797.